

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra ekonomie

Hodnocení výkonnosti obchodních bank
Bakalářská práce

Autor: Kateřina Vlachová
Studijní obor: Finanční management

Vedoucí práce: Ing. Libuše Svobodová, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 29.4.2021

.....
Kateřina Vlachová

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Libuši Svobodové, Ph.D. za metodické vedení práce, odborné rady a poskytování konzultací.

Anotace

Tématem této bakalářské práce je porovnávání výkonnosti velkých bank působících v České republice a současně srovnávání s celým bankovním sektorem. Teoretická část zahrnuje popis obchodních bank, bankovního sektoru, bilanci bank, výkaz zisku a ztráty bank, a nakonec členění obchodních bank. V praktické části jsou hodnoceny velké banky a český bankovní sektor zejména dle údajů z výročních zpráv bank a časových řad ARAD. Hodnotí se vybrané ukazatele za roky 2015-2019. Z kvantitativních finančních ukazatelů jsou vybrány ukazatele podílů aktiv a vlastního kapitálu na bankovním sektoru, významné položky z výkazu zisků a ztrát, likvidity, rentability, produktivity, kapitálová přiměřenost a úvěry v selhání. Dále jsou v praktické části porovnávány některé kvantitativní nefinanční ukazatele, a to počet zaměstnanců, klientů, poboček a bankomatů. Nakonec je výkonnost bank vyhodnocena dle velikosti jednotlivých ukazatelů a na tomto základě je stanoveno celkové pořadí bank.

Klíčová slova

Obchodní banky, bankovní sektor, výkonnost, analýza, ukazatele, korelace, aktiva, vlastní kapitál, výnosy, zisk, rentabilita, likvidita, produktivita, kapitálová přiměřenost, úvěry v selhání, zaměstnanci, klienti, pobočky, bankomaty

Annotation

Title: Evaluation of the performance of commercial banks

The topic of this bachelor's thesis is a comparison of the performance of large banks operating in the Czech Republic and their comparison with the entire banking sector. The theoretical part includes a description of commercial banks, the banking sector, banks' balance sheets, banks' profit and loss statement, and finally a breakdown of commercial banks. In the empirical part, large banks and the banking sector are measured, mainly according to data from the banks' annual reports and the ARAD time series. Selected indicators for the years 2015 to 2019 are evaluated. The quantitative financial indicators included are indicators of assets and equity ratio in the banking sector, important items from the profit and loss account, liquidity, profitability, productivity, capital adequacy and non-performing loans. Furthermore, in the empirical part, some quantitative non-financial indicators are compared, namely the number of the employees, clients, branches and ATMs. Finally, the performance of banks is evaluated according to the size of the individual indicators, serving as the basis for the overall ranking of banks.

Keywords

Commercial banks, banking sector, performance, analysis, indicators, correlation, assets, equity, revenue, profit, profitability, liquidity, productivity, capital adequacy, non - performing loans, employees, clients, branches, ATMs

Obsah

1	Úvod.....	1
1.1	Cíl práce.....	1
1.2	Metodika zpracování.....	2
2	Obchodní banky a bankovní sektor.....	3
2.1	Bankovní sektor ČR.....	4
2.2	Bilance obchodní banky.....	6
2.3	Výkaz zisku a ztráty obchodní banky.....	10
2.4	Členění obchodních bank.....	11
3	Hodnocení výkonnosti.....	13
3.1	Výkonnost a efektivnost.....	14
3.2	Finanční analýza — kvantitativní finanční ukazatele.....	16
3.2.1	Struktura bilance.....	17
3.2.2	Likvidita.....	18
3.2.3	Rentabilita – ziskovost.....	19
3.2.4	Produktivita.....	20
3.2.5	Kapitálová přiměřenost.....	21
3.2.6	NPL (Non-performing loans) – úvěry se selháním.....	23
3.3	Kvantitativní nefinanční analýza.....	23
3.4	Kvalitativní analýza.....	23
4	Analýza výkonnosti obchodních bank.....	25
4.1	Rozvaha.....	25
4.1.1	Bilanční suma.....	25
4.1.2	Vlastní kapitál.....	26
4.2	Výkaz zisků a ztrát.....	27
4.2.1	Čistý úrokový výnos.....	27

4.2.2	Čistý výnos z poplatků a provizí	29
4.2.3	Čistý zisk po zdanění	30
4.2.4	Korelační koeficient.....	31
4.3	Poměrové ukazatele	33
4.3.1	Podíl úvěrů a pohledávek na celkových aktivech	33
4.3.2	Podíl závazků ke klientům na celkových pasivech	34
4.3.3	LCR a NSFR.....	35
4.3.4	ROAA.....	36
4.3.5	ROAE.....	37
4.3.6	Aktiva na jednoho zaměstnance	38
4.3.7	Správní náklady na jednoho zaměstnance	39
4.3.8	Zisk na jednoho zaměstnance.....	40
4.3.9	Kapitálová přiměřenost	41
4.3.10	NPL.....	41
4.4	Nefinanční ukazatele.....	42
4.4.1	Počet zaměstnanců	42
4.4.2	Počet klientů.....	44
4.4.3	Počet poboček.....	44
4.4.4	Počet bankomatů	46
5	Shrnutí.....	47
6	Závěr a doporučení.....	52
7	Seznam použité literatury.....	53
7.1	Tištěné zdroje	53
7.2	Elektronické zdroje	54
8	Přílohy	56

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Bilanční struktura obchodní banky.....	6
Tabulka č. 2 Podrozvaha obchodních bank.....	9
Tabulka č. 3 Výkaz zisku a ztráty obchodní banky.....	10
Tabulka č. 4 Korelační koeficient čistého zisku a vybraných čistých výnosů.....	32
Tabulka č. 5 Ukazatele LCR a NSFR.....	35
Tabulka č. 6 Podíl NPL na klientských úvěrech.....	42
Tabulka č. 7 Celkové umístění bank podle vybraných ukazatelů.....	47

Seznam grafů

Graf č. 1 Podíl bilanční sumy bank v bankovním sektoru.....	25
Graf č. 2 Podíl vlastního kapitálu bank v bankovním sektoru.....	26
Graf č. 3 Čisté úrokové výnosy bank (mil. Kč).....	28
Graf č. 4 Čisté výnosy z poplatků a provizí bank (mil. Kč).....	29
Graf č. 5 Čistý zisk bank po zdanění (mil. Kč).....	30
Graf č. 6 Korelace čistého zisku a čistých úrokových výnosů (mil. Kč).....	31
Graf č. 7 Korelace čistého zisku a čistých výnosů z poplatků a provizí (mil. Kč).....	32
Graf č. 8 Podíl úvěrů a pohledávek na celkových aktivech.....	33
Graf č. 9 Podíl závazků ke klientům na celkových pasivech.....	34
Graf č. 10 Rentabilita průměrných aktiv.....	36
Graf č. 11 Rentabilita průměrného vlastního kapitálu.....	37
Graf č. 12 Aktiva na jednoho zaměstnance (tis. Kč).....	38
Graf č. 13 Správní náklady na jednoho zaměstnance (tis. Kč).....	39
Graf č. 14 Zisk na jednoho zaměstnance (tis. Kč).....	40
Graf č. 15 Kapitálová přiměřenost.....	41
Graf č. 16 Počet zaměstnanců vybraných bank.....	43
Graf č. 17 Počet zaměstnanců v bankovním sektoru.....	43
Graf č. 18 Počet klientů (tis. Kč).....	44
Graf č. 19 Počet poboček vybraných bank.....	45
Graf č. 20 Počet poboček v bankovním sektoru.....	45
Graf č. 21 Počet bankomatů.....	46

1 Úvod

Většina investorů, kteří vkládají své finanční prostředky do akciových společností, si vypracovává své vlastní finanční analýzy zejména na základě údajů z účetních výkazů bank. Díky těmto analýzám mohou rozhodnout, které akcie jsou pro ně do budoucna nejvýdělečnější nebo nejvýhodnější. V této práci jsou použity především individuální údaje samotných bank, a proto znázorňují jejich výkonnost mnohem přesněji, jelikož některé banky nabízí přes své dceřiné společnosti i nebankovní produkty. Banky o svých výsledcích povinně informují Českou národní banku, která nad nimi provádí dohled a reguluje celý bankovní sektor. V bankovním sektoru jsou pak zahrnuty výsledky všech bank působících v České republice. Klienti bank pak tato data mohou také využít např. při rozhodování o výběru vhodné banky.

Teoretická část zahrnuje popis obchodních bank, bankovního sektoru, bilance bank, výkazu zisku a ztráty bank, a nakonec členění obchodních bank. Praktická část obsahuje hodnocení čtyř velkých bank a bankovního sektoru v České republice během let 2015-2019 dle vybraných kvantitativních finančních ukazatelů a kvantitativních nefinančních ukazatelů. Celkové konečné pořadí bank je stanoveno podle jejich výsledků u jednotlivých ukazatelů.

Autorka si toto téma bakalářské práce vybrala z toho důvodu, že si během studia ve svém oboru oblíbila finanční analýzy a bankovní prostředí.

1.1 Cíl práce

Cílem práce je analyzovat a porovnat výkonnost vybraných obchodních bank a bankovní sektor v České republice v jednotlivých letech.

1.2 Metodika zpracování

Pro analýzu a porovnávání byly vybrány čtyři velké banky působící v českém bankovním sektoru. Velikost bank určuje Česká národní banka. Mezi velké banky v ČR patří Československá obchodní banka, a. s.; Česká spořitelna, a.s.; Komerční banka, a. s. a UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s. [20] Pro potřebné výpočty a analýzu byly využity výkazy bank a časové řady ARAD za roky 2015-2019.

Ukazatele byly rozděleny na kvantitativní, kvalitativní, finanční a nefinanční. Porovnávány byly především ukazatele kvantitativní finanční a kvantitativní nefinanční. Vzhledem k šíři tématu nebyly kvalitativní ukazatele v této práci použity. Z kvantitativních finančních ukazatelů byly analyzovány ukazatele podílů aktiv a vlastního kapitálu na bankovním sektoru, významné položky z výkazu zisků a ztrát, likvidity, rentability, produktivity, kapitálová přiměřenost a úvěry v selhání. Mezi kvantitativní nefinanční ukazatele byl vybrán vývoj počtu zaměstnanců, klientů, poboček a bankomatů. U finančních ukazatelů se nejvíce používaly vzorce na základě určitých podílů a jsou uvedeny v praktické části. Jestliže pro výpočet některých ukazatelů nezveřejňovaly banky důležité informace, tak byly použity zveřejňované výsledky ukazatelů od bank v jejich výročních zprávách. Nefinanční ukazatele byly sledovány na základě jejich vývoje v jednotlivých letech. Bankám bylo poté u každého vybraného ukazatele přiřazeno pořadí.

Dále byla použita korelace zisku bank s nejdůležitějšími položkami výnosů, a to s čistými úrokovými výnosy a s čistými úroky z poplatků a provizí. Výpočty byly provedeny na základě následujícího vzorce.

$$r_{xy} = \frac{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{s_x \cdot s_y}$$

r_{xy} = koeficient korelace

n = počet šetření v souboru (sledované roky 2015-2019)

x = první znak (zisk), $\bar{x}$ = průměr zisků

y = druhý znak (čisté úrokové výnosy a výnosy z poplatků a provizí), $\bar{x}$ = průměr výnosů

s = směrodatná odchylka [2]

Vyhodnocená pořadí bank u vybraných finančních a nefinančních ukazatelů byla zprůměrována, a poté z daných průměrů bylo stanoveno celkové pořadí bank.

2 Obchodní banky a bankovní sektor

Obchodní banky jsou podnikatelské subjekty, které se specializují na obchodování s peněžním kapitálem za účelem maximalizace zisku nebo maximalizace tržní hodnoty. Jsou to právnické osoby a zároveň akciové společnosti se sídlem v České republice, které plní specifické funkce.

Mezi hlavní funkce obchodních bank patří přijímání vkladů, poskytování úvěrů a zprostředkování platebního styku. Přebírají finanční prostředky od přebytkových jednotek a nabízí je jednotkám deficitním. Další funkcí je například emise bezhotovostních peněz. Nejen centrální banka, ale i obchodní banky mohou vydávat bezhotovostní peníze v podobě zápisů na bankovních účtech. Díky tomu mohou poskytovat úvěry, které budou vyšší než přijatá depozita. Banky také umožňují svým klientům investovat. Zabezpečují emisi cenných papírů, obchody s finančními deriváty a úschovu a správu aktiv.

Činnost bank se tedy v různých směrech liší od klasického podniku, a proto jsou banky právně vymezeny v zákoně č. 21/1992 o bankách. Aby mohla banka legálně vykonávat svou činnost, musí mít bankovní licenci, kterou uděluje Česká národní banka. Tuto licenci získá jedině tím, že splní vstupní podmínky. [1][6][9]

„Mezi tyto vstupní podmínky patří:

- *minimální výše „vstupního“ kapitálu základního kapitálu;*
- *stanovení možných právních forem vlastnictví a minimálního počtu zakladatelů;*
- *kvalifikační a morální způsobilost osob ve vedení banky;*
- *kvalitní a podrobně zpracovaný program činnosti na nejbližší období;*
- *adekvátní zabezpečení činnosti bank;*
- *adekvátní kontrolní a účetní systém v bance.“ [9]*

Česká národní banka umožňuje také zahraničním bankám získat bankovní licenci působit zde jako bankovní pobočky a zahraniční banky ze zemí Evropské unie tuto licenci nepotřebují. [4]

2.1 Bankovní sektor ČR

Bankovní sektor je součástí finančního systému. „Český bankovní sektor patří mezi ty nejstabilnější v rámci Evropské unie.“ [15] Stabilita je zde posuzována podle kapitálové přiměřenosti, poměru úvěrů k depozitům, ziskovosti nebo podle podílu problémových úvěrů se selháním. ČR se podle těchto ukazatelů v mezinárodních žebříčcích dostává na první místa. Banky ovlivňují celkovou ekonomiku v zemi a jde o jedny z nejdůležitějších nástrojů pro její řízení. [15]

Díky tomu, že zde máme velké banky s širokou nabídkou produktů a služeb, střední a malé banky specializované na některé části trhu, nebankovní finanční nebo technologické společnosti, které mohou bankám oponovat, tak je prostředí v českém bankovníctví velmi konkurenční. Je zde vytvářen tlak na inovace. Česká bankovní asociace sdružuje jednotlivé bankovní subjekty a pomáhá tím konkurenční prostředí udržovat. [15]

K datu 30. 9. 2020 se v bankovním sektoru nachází 49 bankovních subjektů, které vlastní bankovní licenci. Z toho 39 z nich je pod kontrolou zahraničních vlastníků. Ze zahraničí je tu 14 bank a 25 bankovních poboček. Domácí vlastníci mají pod kontrolou 10 bank a dvě z nich jsou banky se státní účastí. Celkem jsou tedy zde 4 velké banky, 5 středně velkých bank, 10 malých bank, 25 zahraničních poboček a 5 stavebních spořitelén. Tato čísla se v posledních letech různě měnila. [22]

Od 1. 1. 1990 je v České republice zaveden dvoustupňový bankovní systém. Centrální banka, tehdy Státní banka československá, se stala bankou bank a emisní činnost se oddělila od podnikatelské činnosti. Dnes je již jako Česká národní banka a jejím hlavním úkolem je péče o cenovou stabilitu. Tento úkol je zapsán v šesté hlavě Ústavy České republiky. Dalším úkolem je např. uskutečňování měnové politiky nebo také provádění dohledu nad bankovním systémem. Bankovní dohled má právo na řadu nápravních opatření vůči bankám. Např. může požadovat snížení kapitálu, vytvoření rezervních fondů nebo kompletně vyměnit management těchto bank. ČNB je také upravena zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Díky tomuto zákonu je jedna z nejvíce nezávislých centrálních bank na světě. [5]

Česká národní banka bankovní sektor testuje, a to dvěma přístupy. První je makro přístup (top-down). Tyto testy provádí sama ČNB na základě údajů o bankovním sektoru, které má k dispozici. Posuzuje tím makroobezřetné aspekty kapitálové pozice a likvidity bankovního sektoru v zátěži. Druhým je mikro přístup (bottom-up) a tento test zpracovává příslušná banka na základě svých dat dle metodologie a scénářů, které stanoví ČNB. Následně výsledky ČNB posuzuje a vyhodnocuje. Bankovní sektor se v současnosti podrobuje makrozátěžovému testu solventnosti, likvidity a dohledovému zátěžovému testu, což je mikrozátěžový test. [12]

Jak již bylo řečeno, pomocí ČNB je nad bankovním sektorem dodržován dohled a regulace. Bankovní regulace nebyla cílená, ale vznikla jako reakce na bankovní krize a vzápětí na úpadky jednotlivých bank.

Existují určité důvody, proč regulovat bankovní sektor. Např. selhání finančního trhu může způsobit negativní externality. Prostřednictvím dominového efektu se může stát, že upadne jedna banka, a to může vést ke krizi celého bankovního systému. Právě proto zde musí zasáhnout věřitel poslední instance (ČNB). Také zde musí být přítomna ochrana vkladatelů, která je uplatňována pomocí pojištění vkladů. Dalším důvodem může být asymetrie informací. V bankovním odvětví je asymetrie informací mnohem citlivější než v jiných odvětvích. Pro spotřebitele je velmi obtížné rozlišovat dobré a špatné banky, jelikož banky mají ve svých rozvahách neobchodovatelná aktiva neboli úvěry. Chráněn musí být nejen vkladatel, ale i spotřebitel, protože nečestné praktiky zahrnující podvodné úvěry mohou poškodit nejen klienty příslušné banky, ale i spotřebitele obecně. Je hlavně v zájmu vlády (centrální banky), jestli bude na bankovní sektor dohlížet a zda ho bude regulovat, jelikož akceptuje zodpovědnost za stabilitu, za zdraví finančního systému, za provádění měnové politiky a ovlivňuje nabídku peněz a úrokové sazby.

Někteří odpůrci regulace namítají, že k nastolení rovnováhy v bankovním sektoru postačí ponechat dostatečný prostor pro působení tržních sil. Dalším argumentem mohou být náklady na bankovní regulaci, zvýšení administrativní zátěže centrální banky a dalších orgánů nebo také obcházení pravidel a jejich nedodržování, čímž se může omezit konkurence v bankovním sektoru. Existují tedy různé názory, které bankovní dohled a regulaci nad bankovním sektorem úplně odmítají nebo názory, které požadují regulaci velice striktní a detailní. Při té striktní by byl řízen přímo státem. [5]

2.2 Bilance obchodní banky

Bilance bank i podniků je rozdělena na aktiva a pasiva. Aktiva znázorňují celkový vlastněný majetek a pasiva znázorňují, jakým způsobem je tento majetek financován. Na levé debetní straně jsou aktiva uspořádána podle likvidity a na pravé kreditní straně pasiv jsou závazky a vlastní kapitál. Na rozdíl od klasického podniku má banka odlišnou strukturu aktiv a pasiv. [9] V tabulce č. 1 je uvedena zjednodušená bilanční struktura bank.

Tabulka č. 1 Bilanční struktura obchodní banky

Aktiva celkem	Závazky a vlastní kapitál celkem
1. Pokladní hotovost, hotovost u centrálních bank a ostatní vklady splatné na požádání	1. Závazky celkem
2. Finanční aktiva k obchodování	1.1. Finanční závazky k obchodování
3. Finanční aktiva jiná než k obchodování povinně v RH vykázané do zisku nebo ztráty	1.2. Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty
4. Finanční aktiva v RH vykázané do zisku nebo ztráty	1.3. Finanční závazky v naběhlé hodnotě
5. Finanční aktiva v RH vykázané do OCI	1.4. Zajišťovací deriváty
6. Finanční aktiva v naběhlé hodnotě	1.5. Záporné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů
7. Zajišťovací deriváty	1.6. Rezervy
8. Kladné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	1.7. Daňové závazky
9. Účasti v dceřiných, společných a přidružených podnicích	1.8. Základní kapitál splatný na požádání
10. Hmotný majetek	1.9. Ostatní závazky
11. Nehmotný majetek	1.10. Závazky spojené s vyřazovanými skupinami určenými k prodeji
12. Daňové pohledávky	2. Vlastní kapitál celkem
13. Ostatní aktiva	2.1. Základní kapitál
14. Neoběžná aktiva a vyřazované skupiny určené k prodeji	2.2. Emisní ážio
	2.3. Vydané kapitálové nástroje jiné než základní kapitál
	2.4. Ostatní vlastní kapitál
	2.5. Kumulovaný ostatní úplný výsledek hospodaření (OCI)
	2.6. Nerozdělený zisk nebo neuhrzená ztráta z předchozích období
	2.7. Rozdíly z ocenění
	2.8. Rezervní fondy
	2.9. (-) Vlastní akcie
	2.10. Zisk nebo ztráta za běžné účetní období

Zdroj: Vlastní zpracování podle ČNB – databáze časových řad ARAD [17]

Také zde platí, že celkový součet aktiv je roven celkovému součtu pasiv, je to dáno logikou podvojného účetnictví. [9]

Již bylo zmíněno, že aktiva jsou v bilanci znázorňována podle likvidity. Nejvíce likvidní položky jsou na prvním místě. První nejvíce likvidní položkou je *pokladní hotovost, hotovost u centrálních bank a ostatní vklady splatné na požádání*. Obsahuje hotovostní peníze (v české i zahraniční měně) a pohledávky u centrální banky nacházející se v zemi, kde má daná obchodní banka sídlo. Hotovostní peníze musí banka uchovávat z toho důvodu, aby mohla vyplácet svým vkladatelům jejich vklady na požádání. Banky jich však příliš v této formě neuchovávají, jelikož jim nepřinášejí žádné výnosy. [1][9]

„Finanční aktiva se vykazují primárně podle toho, za jakým účelem je banka drží, z toho do značné míry vyplývají i rizika s nimi spojená a způsob jejich oceňování.“ [9] Dále tyto položky obsahují dluhové cenné papíry, úvěry a pohledávky nebo kapitálové nástroje. Pohledávkami jsou zde myšleny všechny pohledávky za místními i zahraničními klienty. Úvěry se dále mohou členit podle rizikovosti nebo podle jejich doby splatnosti. [9] [11]

Zajišťovací deriváty mají v aktivech kladnou hodnotu, pokud jsou záporné, tak se zařazují do pasiv. Deriváty jsou termínované obchody obvykle v podobě smlouvy mezi dvěma stranami a dochází zde ke zpoždění mezi sjednáním a vypořádáním obchodu. Zajišťovací deriváty jsou speciální druhy derivátů a musí splňovat podmínky obsažené v § 52 Vyhlášky č. 500/2002 Sb. Následně jsou za touto položkou související *kladné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů*. [9] [19] [13]

Další položkou jsou *účasti v dceřiných, společných a přidružených podnicích*. Co se týče účastí v dceřiných společnostech, tak u těchto společnosti může daná banka vykonávat rozhodující vliv přímo i nepřímo a řídit je. Ve společných a přidružených společnostech banka vykonává pouze podstatný vliv, kdy se podílí na finanční a operativní politice. [9]

Do *hmotného majetku* jsou zařazeny pozemky, budovy, zařízení a ostatní majetek banky. Společně s *nehmotným majetkem* (vynálezy, ochranné známky, know-how, atd.) využívá tyto aktiva k výkonu své činnosti.

Ostatní aktiva obsahují například různé účty časového rozlišení a uspořádací účty, které se nenacházejí v položkách jiných aktiv. [1]

V pasivech banky nejvíce převažují závazky. Ze závazků mají největší vliv depozita, což jsou zdroje od věřitelů banky. Regulace a dohled nad bankami se nejvíce soustředí na depozita. Jedná se například o povinné minimální rezervy, pojištění těchto depozit, regulace úrokových sazeb, administrativní povolení k přijímání depozit nebo kapitálová přiměřenost. Depozita se z hlediska doby splatnosti dělí na depozita na požádání, termínovaná depozita a depozita s výpovědní lhůtou. Depozita na požádání neboli na viděnou banka zprostředkovává pro hotovostní nebo bezhotovostní platby klientů. Závazky vůči klientům většinou tvoří velmi podstatnou část pasiv. [5]

Co se týče závazků vůči centrálním bankám, tak ty jsou většinou výjimečné, naše banky jsou dlouhodobě spíše ve věřitelské pozici. *Finanční závazky k obchodování* jsou podobné obsahem jako finanční aktiva k obchodování.

„Finanční závazky v naběhlé hodnotě zahrnují zdroje získané od nebankovních klientů a republikových a místních orgánů; jsou zde vykazovány i zdroje získané emisí různých forem vkladových certifikátů. Obvykle se dále člení z hlediska doby splatnosti.“ [9]

Rezervy si banky tvoří na vrub nákladů, aby mohly případně provést jednostranné plnění. Jednoduše tím kryjí rizika z jejich aktivních operací. Tvoří se na základě zákona o rezervách k jednotlivým položkám aktiv a jako ostatní. [1] [9]

Základní kapitál, jako u každé akciové společnosti, obsahuje vklady akcionářů neboli součet nominálních akcií, které banka emitovala. S akciemi je též spojeno *emisní ážio*. To představuje rozdíl mezi emisní a nominální hodnotou akcií. Mezi vlastními zdroji má vlastní kapitál významné postavení. Celkově je kapitálem zaručována solventnost banky. [1] [9]

Rezervní fondy banka tvoří na základě obchodního zákoníku ze zdaněného zisku banky. Obchodním zákoníkem je dána především jeho minimální tvorba a použití.

Většina položek rozvahy, které jsou zde zmíněné, je velmi podobná obyčejným nebankovním podnikům. Stejně je tomu i u zisku. *Nerozdělený zisk* se použije na již zmíněné fondy a na výplatu dividend akcionářům. [9]

Existuje také podrozvaha banky, kde jsou zobrazeny budoucí pevné nebo potencionální pohledávky a závazky. Realizací těchto operací se banka aktuálně

nedostává do věřitelské nebo dlužnické pozice a nemají tak klasický rozvahový obraz. Z tohoto důvodu se nenacházejí přímo v rozvaze, ale jsou zachyceny mimobilančně v podrozvaze. [7] [9]

Takto může daná podrozvaha vypadat:

Tabulka č. 2 Podrozvaha obchodních bank

Úhrn poskytnutých příslibů, záruk a jiných podrozvahových pohledávek	Úhrn přijatých příslibů, záruk a jiných podrozvahových závazků
Poskytnuté přísliby a záruky	Přijaté přísliby a záruky
Poskytnuté zástavy	Přijaté zástavy
Pohledávky ze spotových operací	Závazky ze spotových operací
Pohledávky z pevných termínových operací	Závazky z pevných termínových operací
Pohledávky z opcí	Závazky z opcí
Hodnoty předané k obhospodařování	Hodnoty převzaté k obhospodařování
Hodnoty předané do úschovy, správy a k uložení	Hodnoty převzaté do úschovy, správy a k uložení

Zdroj: Revenda – Peněžní ekonomie a bankovníctví [9]

Poskytnuté a přijaté přísliby a záruky jsou složeny převážně z příslibů úvěrů a půjček, záruk a ručení, ze směnek a z akreditivů. Na straně aktiv vykazovány vystavené přísliby a záruky a v pasivech jsou naopak ty, které banka přijala.

Poskytnuté a přijaté zástavy představují různé druhy zástav. Např. nemovitě zástavy, peněžní zástavy, zástavy v cenných papírech a jiné.

Pohledávky a závazky ze spotových operací obsahují sjednané, ale stále nevypořádané spotové operace. Spotové kontrakty jsou dohody o nákupu nebo prodeji aktiva týkající se současnosti. Vykazuje se zde, co banka daným obchodem získá nebo co bude dodávat.

Pohledávky a závazky z pevných termínových operací zahrnují např. forwardy, futures a swapy. Forwardový kontrakt je opakem spotového kontraktu a nákup nebo prodeje aktiv se týká budoucnosti. Futures kontrakt je podobný a dohodují se zde komodity v dané kvalitě a dané ceně. U swapového kontraktu nejde o nákup, ale o výměnu. [8] [9]

Při nákupu nebo prodeji opcí či opčních instrumentů vznikají položky *pohledávky a závazky z opcí*. „Opční smlouva poskytuje držiteli opce právo buď koupit (jedná-li se o kupní opci, nebo prodat (jedná-li se o prodejní opci), v dohodnutém okamžiku či období

předmětné podkladové aktivum za předem stanovenou cenu. Z toho vyplývá, že se jedná o tzv. podmíněné termínové kontrakty, které se od pevných termínových smluv liší tím, že pouze držitel opce má právo jejich realizace.“ [8]

Zbylé položky v podrozvaze z tabulky 2 jsou finanční instrumenty, které obchodní banka převzala do úschovy, správy, uložení nebo obhospodařování.

2.3 Výkaz zisku a ztráty obchodní banky

Výkaz zisku a ztráty je další z povinných výkazů. Stejně jako rozvaha patří do výročních zpráv každého podniku, a to i bank. V tabulce č. 3 je výkaz zisku a ztrát znázorněn. Zobrazuje informace o hospodaření banky za dané období, porovnává jednotlivé výnosy s náklady a znázorňuje dosažený zisk nebo ztrátu. Náklady a výnosy mohou být porovnávány buď horizontálně nebo vertikálně. [7] [9]

Tabulka č. 3 Výkaz zisku a ztráty obchodní banky

Výkaz zisku a ztráty
Zisk z finanční a provozní činnosti
Úrokové výnosy
Úrokové náklady
Výnosy z dividend
Výnosy z poplatků a provizí
Náklady na poplatky a provize
Realizovaný zisk (ztráta) z finančních aktiv a závazků nevykázaných v RH do Z/Z
Zisk (ztráta) z finančních aktiv a závazků k obchodování
Zisk (ztráta) z finančních aktiv a závazků v RH vykázané do Z/Z
Zisk (ztráta) ze zajišťovacího účetnictví
Kurzové rozdíly
Ostatní provozní výnosy
Ostatní provozní náklady
Správní náklady
Odpisy
Tvorba rezerv
Ztráty ze znehodnocení
Zisk(ztráta) z neoběžných aktiv a vyřazovaných skupin
Náklady na daň z příjmů
Zisk (ztráta) po zdanění

Zdroj: Revenda – Peněžní ekonomie a bankovníctví [9]

Úrokové výnosy jsou jedny z nejdůležitějších výnosů. Většinou u obchodních bank představují hlavní příjem. Druhou nejvýnosnější položkou jsou výnosy z poplatků

a provizí. Poplatky se týkají hlavně za vedení účtů a za provádění platebního styku. Dále to mohou být poplatky a provize za výběry z bankomatu nebo za převod cizích měn. Výnosy z dividend jsou také jedna z nejvýznamnějších položek a jsou v ní zahrnuty všechny dividendy z akcií a obdobné výnosy z ostatních podílů. V položce ostatní výnosy nebo se vykazují zisky z převodu účastí s podstatným nebo rozhodujícím vlivem, výnosy z prodeje dlouhodobého majetku nebo výnosy z finančního leasingu. *Jako u jiných subjektů jsou ve správních nákladech řazeny mzdové náklady, náklady na zdravotní a sociální pojištění, vzdělávání, zdravotní péči, stravování, cestovné, nájemné, spotřebu energie, reklamu, audit, daňové a právní poradenství a ostatní nakupované služby.* [7] Odpisy, rezervy a ztráty ze znehodnocení jsou taky řazeny mezi náklady a přiřazují se aktivům, kterých se týkají. [7]

2.4 Členění obchodních bank

I když mají obchodní banky stejné funkce, dají se různě dělit. Dělit je můžeme podle struktury bankovních produktů, rozsahu poskytovaných služeb, zakladatelů, velikosti a také podle jejich klientely.

Struktura bankovních produktů

Služby, které banka nabízí, se mohou lišit podle toho, v jaké zemi banka působí. Různorodost služeb ovlivňují zvyklosti a legislativní úprava dané země. *„Dle struktury bankovních služeb jsou obchodní banky členěny do skupiny univerzálních bank a specializovaných bank. V rámci obou skupin lze provést další členění, jednak podrobnější, jednak dle jiných hledisek.“* [1]

Univerzální banky

Univerzální banky u nás silně převažují. Nabízejí veškeré produkty komerčního a investičního bankovníctví všem skupinám klientů anebo vybrané klientele. Jejich portfolio služeb záleží na jejich bankovní licenci a na tom, které služby jsou zapsány v obchodním rejstříku. Konkrétními službami jsou např. přijímání depozit, poskytování úvěrů, provádění platebního styku, poradenství pro klienty, obstaravatelská činnost, komisionářská činnost a další služby na základě příkazů klientů. V důsledku konkurence mezi obchodními bankami se tyto produkty vyvíjí. Banky se snaží získat co nejvíce klientů, a to většinou vede k rozšiřování jejich produktového portfolia. Své služby mohou

také různě nabízet podle toho, kdo je jejich klientem (fyzická či právnická osoba) nebo podle bonity klientů. [1]

Specializované banky

Od univerzálních bank, jak je již vidno z názvu, se specializované obchodní banky liší tím, že se soustředí pouze na vybrané druhy služeb. Jsou jimi např. investiční banky, hypoteční banky a stavební spořitelny. Tyto banky se specializují na určitou skupinu produktů zejména z důvodu menší náročnosti poskytovaných služeb, odborné kvalifikace pracovníků, znalosti zvláštností ekonomiky daného odvětví atd. Specializace může předurčit klienty, kteří budou poptávat produkty těchto bank. Univerzální banky mají většinou širší škálu klientů než banky specializované. [1]

Rozsah poskytovaných služeb

Podle rozsahu poskytovaných služeb se obchodní banky dělí na maloobchodní (retail banking) a velkoobchodní (wholesale banking).

Maloobchodní bankovníctví

Tento druh bankovníctví se zaměřuje na tradiční bankovní operace a moderní služby. Soustředí se na širokou veřejnost pomocí jejich sítí poboček. V maloobchodním bankovníctví se provádí velký počet relativně malých operací. Tyto malé operace zde celkově převažují. Jedná se například o vklady a výběry hotovosti, depozitní služby, šeky, drobné půjčky, penzijní účty, domovní hypotéky, kreditní karty atd. Zde mají banky konkurenci nejen mezi sebou, ale konkurují zde i nefinanční instituce, které mohou nabízet například spotřební úvěry. [1]

Velkoobchodní bankovníctví

„Jedná se o provádění obchodů ve velkém měřítku. Tyto obchody představují jednotlivě vysoké částky např. zapůjčované za různých podmínek a na různou dobu (24 hodin až několik let).“ [1] Tyto služby jsou pro bonitní klienty a zdravé podniky. Jsou zde zahrnuty provozní úvěry, řízení hotovostí, obchodní hypotéky, leasing, poradenství pro slučování a fúze podniků, obchody s cennými papíry a jiné. Velkoobchodní banky dominují bankovním trhům. Člení své obchody podle velikosti obrátu (velké, střední, malé). Velkoobchodní bankovníctví je také někdy označováno jako svět velkého byznysu. Bank je tu sice málo, ale disponují velkou ekonomickou silou. [1]

3 Hodnocení výkonnosti

Při hodnocení výkonnosti banky by se mělo brát v úvahu kvantitativní i kvalitativní hodnocení. V kvantitativní analýze se porovnávají zejména data z účetních výkazů a z nich vycházející finanční poměrové ukazatele, nefinanční ukazatele nebo se porovnává celý sektor. Z finančních ukazatelů se porovnává např. rentabilita, likvidita, stabilita, kapitálová přiměřenost a další. V kvalitativní analýze je zahrnováno např. hodnocení managementu, strategie, vize, plánování, dobré jméno banky, komparativní výhody a vnitřní kontrolní systém. Kvalitativní analýza bývá zpravidla složitější, jelikož její výsledky nevidíme v číslech, jak je tomu u kvantitativní analýzy, kde se čísla dají mnohem lépe porovnávat. [4]

V následujících kapitolách se bude hovořit zejména o kvantitativních finančních a nefinančních ukazatelích.

Dají se vymezit čtyři skupiny subjektů, které by měly zájem o posouzení ekonomické situace banky – dohledová autorita, banky, klient a investor.

Dohledovou autoritou je v ČR míněna Česká národní banka, která je motivována zákonem, a ten jí ukládá péči o stabilitu bankovního sektoru. Její zájem o sledování kvality peněžních institucí je značný a banky jí musí dodávat požadované informace. Dohled centrální banky pak tyto informace zpracovává a vyhodnocuje.

Bankám jde například o to, aby co nejlépe poznaly své konkurenty nebo partnery. Na mezibankovním trhu čerpají důležité informace o chování protistran. Ostatní peněžní ústavy mohou také reagovat na neetické chování bank a přerušit s nimi úvěrové linky.

Klienti a investoři mají společné zájmy. Vkládají své prostředky do banky a zajímá je tak míra úvěrového rizika nebo míra výnosu celé transakce. Klient je však minimálně orientován ve finančním prostoru na rozdíl od investora, a tak bývá adresátem určité systémové ochrany. Klienti také mohou využívat i jiné služby než investování prostředků jejich uložení. Např. získání finančních zdrojů, realizování platebních operací, zajištění podstupovaných rizik a jiné. Také musí zohledňovat dostupnost dané bankovní instituce nebo přímých distribučních kanálů. Měl by být však schopen minimálně identifikovat negativní signály v chování banky. Investorův pohled na banku je více strategický a jeho hodnocení je originální. Investor se soustředí např. na vývoj kurzu akcií emitovaných bankou a využívá k tomu různé oceňovací metody. Jedna ze základních výnosových metod je metoda výnosová, majetková nebo metoda tržního srovnání. Výnosová metoda

se soustředí na důkladnou finanční analýzu hospodaření banky, strategický plán banky a také vyžaduje marketingovou studii, aby se mohl zjistit budoucí vývoj zisku dané banky. Majetková metoda se využívá pro ocenění jednotlivých částí majetku pro daňové nebo účetní účely. Ocenění u metody srovnávání vychází z ceny, která by byla uplatněna za stejnou nebo velmi podobnou banku.

Existují také ratingové agentury, na které může investor nebo klient přenést svou funkci. Ta též posuzuje subjekt na základě veřejně dostupných informací stejně jako klienti nebo investoři, ale mnohem lépe disponuje odbornými metodami a schopnostmi orientace v daném prostředí. Využívá buď vícekritériální postup, kde hodnotí např. likviditu, kvalitu aktiv nebo kapitálovou vybavenost, nebo tzv. stromové ukazatele. Ratingové agentury hodnotí banky s akcentem na dynamiku sledovaných faktorů v čase, a nikoliv pouze staticky. Hodnotí úroveň subjektů v rámci skupiny objektů a každému hodnocenému subjektu přiřazují určitý ratingový stupeň. Kromě finančních ukazatelů tyto agentury také zkoumají transparentnost banky, dostupnost informací, a zda banky jsou ochotné publikovat důležité údaje. Pokud banky nejsou ochotné sdílet důležité údaje s veřejností, tak to ratingové agentury vnímají velmi negativně. Hodnocení ratingových agentur se zabývá zejména úvěrovým rizikem, expozicí banky vůči němu, schopností toto riziko řídit, respektovat své závazky a být důvěryhodným dlužníkem. [7]

3.1 Výkonnost a efektivnost

Výkonnost banky a její měření představuje zejména způsob, jakým bude banka zjišťovat pokrok při plnění stanovených cílů. Hodnotící kritéria výkonnosti banky musí obsahovat tři základní dimenze, mezi které patří vnitrobankovní hodnocení, tržní hodnocení a hodnocení klientů. Vnitrobankovním hodnocením se míní hodnocení interních procesů, útvarů a jejich finančních výsledků. Tržní hodnocení představuje hodnocení aktuální a budoucí podmínky konkurence na bankovním trhu a hodnocení klientů znamená vyjádření míry spokojenosti a loajality klientů dané banky pomocí různých měřítek. [3]

Existují různé metody, které tato kritéria hodnotí. Například metoda balanced scorecard nebo benchmarking. V metodě balanced scorecard jde hlavně o provázanost finančních a nefinančních cílů a měřítek výkonnosti v rámci jediné strategie. V současné době nejsou tradiční finanční měřítka dostačující, protože neměří faktory úspěchu, jako

je kvalita zaměstnanců, technologií, interních procesů a kvalita vztahů s klienty. Tuto metodu lze využít v oblasti strategického řízení, jelikož hodnotí měřítko, která ovlivňují budoucí dlouhodobou výkonnost banky. Balanced scorecard obsahuje čtyři základní oblasti, a to oblast finanční, oblast klientů, oblast interních procesů a oblast učení se a růstu. Oblast finanční obsahuje finanční ukazatele, jako jsou jednotlivé ukazatele rentability, úroková marže, provizní marže atd. V oblasti klientů se stanovují měřítko cílových zákazníků. Jedná se např. o loajalitu stávajících klientů, míru uspokojení potřeb klientů a získávání nových klientů. Cíle v oblasti interních procesů se stanovují až po stanovení cílů v klientské oblasti, jelikož požadavky klientů by se měly odrážet v interním řízení. V této oblasti se měří čas potřebný na proces, kvalita procesu a náklady procesu. Oblast učení se a růstu se týká měřítek, které podporují učení se a rozvoj firmy, a to se týká zejména zaměstnanců a informačních systémů. Např. zaměstnanci v první linii jsou nejdůležitější, protože jsou významným faktorem image dané banky a jejich výsledky se odvíjí od jejich pracovní spokojenosti. U spokojenosti zaměstnanců jsou důležitými měřítky loajalita a produktivita zaměstnanců. Těmito oblastmi je tvořen vertikální řetězec příčin a důsledků a na jeho vrcholu je růst finanční výkonnosti banky. [3]

Benchmarking je metoda založená na porovnávání změřených procesů a výkonnosti s konkurencí a jejím cílem je zvýšit výkonnost. Také může být chápán jako kontinuální a systematický proces, který porovnává produkty, procesy, metody a výsledky organizace s ostatními vybranými subjekty. Existuje také benchmarking interní a benchmarking externí. Interní benchmarking zjišťuje a vyrovnává rozdíly mezi jednotlivými jednotkami, což jsou např. bankovní pobočky nebo dceřiné společnosti. Externí benchmarking porovnává jiné organizace. Celkem má čtyři etapy. Plánování procesu benchmarkingu, vlastní sběr a vyhodnocení dat, komunikace zjištěných výsledků s vedením banky a stanovení cílů a na závěr realizace projektu zlepšování. [3]

Pojetí efektivnosti či rentability v kontextu s riziky znamená řídit banku s cílem maximalizace její hodnoty pro akcionáře. V tomto případě se musí maximalizovat aktivity vytvářející hodnotu pro banku a minimalizovat aktivity, které ji ničí. Bankovní systém řídí rizika tak, aby je udržoval v předem stanovených limitech, ale aby zároveň maximalizoval zisk. Myšlenými riziky jsou např. úvěrové, likvidní, platební, úrokové, měnové nebo kreditní. Banka hospodaří efektivně tehdy, pokud např. dosahuje

požadované ziskovosti ROE, racionálně ovlivňuje rizikovost produktů a sleduje neovlivnitelné riziko. [3]

3.2 Finanční analýza — kvantitativní finanční ukazatele

Finanční analýza je systematickým rozbořem dat obsažených v účetních výkazech. Jejím cílem je vyhodnotit finanční hospodaření banky a tyto výsledky lze následně využít pro vytváření budoucích finančních plánů. Finanční ukazatele poté umožňují zjistit případné finanční problémy banky nebo odhalit silné stránky. Pokud byly zjištěny nějaké nedostatky, tak se provede detailnější analýza, aby se odhalily příčiny těchto nedostatků a aby následně byly nežádoucí výsledky odstraněny. *„Z tohoto lze odvodit, že finanční analýza sama o sobě není nástrojem změny ekonomické situace banky, ale je nástrojem k poznání ekonomického stavu banky vzhledem ke konkurenci nebo vzhledem k minulému či plánovanému vývoji.“* [3] Poté se na závěry finanční analýzy zakomponují do plánů banky různá opatření. [3][10]

Data pro finanční analýzu jsou získávána z finančního účetnictví, zejména z bilance, výsledovky a cash flow. Je však třeba brát v úvahu omezení finanční analýzy při interpretaci výsledků. Prvním z omezení je, že používané údaje se vždy vztahují k minulosti. To může způsobit, že použití historických údajů k současnosti nebude aktuální a mohlo by být i zavádějící. Proto je někdy finanční analýza doplňována o kvalifikovaný odhad výsledků. Druhým omezením je nesoulad mezi účetními a tržními cenami aktiv i přes korigování odpisy a opravnými položkami. Jestliže se například zvýší cena dlouhodobých aktiv, jako budovy nebo pozemky, tak se v účetnictví nezachytí. Třetím omezením je, že v účetnictví nejsou zachycovány zdroje jako např. kvalifikace a zkušenosti zaměstnanců, kvalita informačních systémů nebo kvalita obchodně provozních procesů, které mají na efektivnost podnikání značný vliv. Posledním takovým omezením je nárůst mimobilančních položek, které vytváří bankovní výnosy a náklady. Ve finančních analýzách nejsou mimobilanční položky zachycovány. Při použití finanční analýzy se tedy nesmí na tato omezení zapomínat, především při interpretaci jejich ukazatelů.

Ve finančních analýzách se z velké části používají poměrové ukazatele, ale používají se i ukazatele absolutní či rozdílové. Poté mohou být jednotlivé ukazatele seskupovány do různých pyramidových ukazatelů, kde se syntetické ukazatele rozkládají

na dílčí ukazatele. Využívá se tedy mnoho ukazatelů, které se sdružují do určitých skupin a každá tato skupina posuzuje specifický aspekt ekonomické činnosti banky. Některé ukazatele jsou popsány v následujících kapitolách. [3]

3.2.1 Struktura bilance

Prvním krokem ve finanční analýze by mělo být poskytnutí celkového obrazu o bilanční rovnováze banky a o jejím podnikatelském zaměření, které ze struktury bilance vychází. Význam ukazatelů struktury bilance spočívá v možnosti srovnávat banky se zhruba stejným zaměřením. Vypovídající schopnost a objektivita ostatních ukazatelů je poté vyšší. Zobrazují, jak jsou jednotlivé složky aktiv a pasiv vyvážené, a tím jsou významné při zajištění likvidity banky. [3]

Podíl úvěrových pohledávek na celkových aktivech

$$S_u = \frac{\text{Pohledávky ke klientům}}{\text{Celková aktiva}} * 100$$

Tento ukazatel vyjadřuje podíl pohledávek ke klientům dané banky na jejích celkových aktivech. Dále by se mohl specifikovat na dílčí ukazatele podle časového druhu úvěrových pohledávek, klientů nebo podle odvětví. Indikuje podnikatelské zaměření banky a je to také významný ukazatel míry koncentrace úvěrových pohledávek v portfoliu banky, čímž se dá indikovat riziko vyplývající z koncentrace investic. V čitateli mohou být též pohledávky za bankami nebo majetkové účasti atd. Jestliže by tento ukazatel nabýval hodnoty např. více jak 80 %, tak platí, že se riziko plynoucí z koncentrace zvyšuje. [3]

Podíl závazků k nebankovním klientům na celkových pasivech

$$S_z = \frac{\text{Závazky ke klientům}}{\text{Celková pasiva}} * 100$$

Stejně jako u předešlého ukazatele může být tento ukazatel blíže specifikován, avšak podle charakteru závazků. Závazky se také mohou lišit dle jejich časovosti, typu klientů nebo dle odvětví. V čitateli mohou být i jiná pasiva, jako např. závazky k bankám nebo závazky z dluhových cenných papírů atd.

Ukazatele struktury bilance se dají dále různě modifikovat, kde se mohou poměřovat např. jednotlivé typy úvěrových pohledávek na celkových úvěrových pohledávkách či jednotlivé typy bankovních závazků na celkových cizích zdrojích. [3]

3.2.2 Likvidita

Ukazatele likvidity se též týkají struktury aktiv a pasiv a vyjadřují míru platební schopnosti banky. Dostatečně likvidní banka je ta, která je schopna pokrýt veškeré platební závazky ve stanovených lhůtách. Likvidní aktiva může banka využít k vyrovnání závazků a nijak výrazně neohrozí svou činnost. Jestliže banka nevlastní dostatečné množství likvidních prostředků, pak je ohrožena. Mezi likvidní aktiva patří pokladní hotovost, vklady u centrální banky, netermínované vklady u ostatních bank a vysoce likvidní cenné papíry. Čím je likvidita daného aktiva vyšší, tím nižší je jeho výnos.

U těchto ukazatelů je třeba brát v úvahu, že znázorňují pouze stav k určitému okamžiku a nevyjadřují platební schopnost v průběhu celého období. [1][3]

Ukazatel okamžité likvidity

$$L_o = \frac{\text{Vysoce likvidní aktiva}}{\text{Okamžitě splatné závazky}} * 100$$

Vysoce likvidní aktiva jsou ta, která má banka okamžitě k dispozici. Je to zejména pokladní hotovost banky, vklady u centrální banky (povinné nebo dobrovolné minimální rezervy) a netermínované vklady u ostatních bank. Mezi okamžitě splatné závazky patří netermínované primární vklady klientů nebo okamžitě splatné závazky u jiných bank. U tohoto ukazatele se musí uvažovat tzv. vkladová sedlina, která tvoří část okamžitě splatných závazků. Vkladová sedlina je zůstatek finančních prostředků na běžných účtech klientů dané banky, který není využíván k pokrytí standardních průměrných každoměsíčních výdajů. Banka má vkladovou sedlinu v běžné situaci dlouhodobě k dispozici a využívá ji k obchodování. [2][28]

Ukazatel běžné likvidity

$$L_b = \frac{\text{Likvidní aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} * 100$$

Ukazatel běžné likvidity znázorňuje rovnováhu mezi likvidními aktivy banky a krátkodobými závazky. V likvidních aktivech je zahrnuto vše, co obsahují již zmíněná vysoce likvidní aktiva, dále tam patří vysoce likvidní cenné papíry a vysoce likvidní dluhopisy. V krátkodobých závazcích jsou zahrnuty obvykle závazky splatné do jednoho roku. Jsou jimi krátkodobé závazky k nebankovním klientům, krátkodobé závazky k bankám a krátkodobé závazky k ostatním věřitelům. Tento ukazatel je významný pro

krátkodobé věřitele banky a vypovídá o schopnosti krytí jejich pohledávek vůči bance hodnotou jejího majetku. [3]

Obchodní banky však klasické ukazatele likvidity, které používají především nefinanční podniky, většinou nevyužívají. Soustředí se zejména na ukazatele LCR a NSFR. Mají dány strategii udržovat tyto ukazatele nad hodnotou 1 nebo také nad 100 %. Zpravidla jsou vykazovány čtvrtletně.

LCR

Zkratka tohoto ukazatele pochází z anglického názvu liquidity coverage ratio a v překladu znamená poměr krytí likvidity. Vyjadřuje podíl likvidních aktiv vůči očekávaným čistým peněžním odtokům během následujících 30 dní, kdyby se banka nacházela ve vážných krizových podmínkách.

NSFR

Net stable funding ratio je ukazatel překládaný do českého jazyka jako ukazatel čistého stabilního financování. Pro jeho výpočet se využívá poměr disponibilního stabilního financování v čitateli a ve jmenovateli pak požadované stabilní financování. Banky se tak snaží o vyrovnané financování. Např. dlouhodobá aktiva by měla být financována stabilními závazky a krátkodobé závazky by měly financovat krátkodobá a likvidní aktiva. [24]

3.2.3 Rentabilita – ziskovost

Ukazatelé rentability se využívají k analýze hospodářského výsledku banky. Znázorňují vztahy mezi výsledky hospodaření a vloženým vlastním kapitálem nebo aktivy banky. Zobrazují míru zhodnocení vloženého kapitálu od akcionářů banky nebo schopnost managementu banky zhodnotit svěřené zdroje. Při dosazování do těchto ukazatelů se mohou brát v úvahu různé úrovně zisku. Např. čistý zisk po zdanění, zisk před zdaněním nebo také zisk z běžné obchodní činnosti. Nejdůležitějšími ukazateli rentability je rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita aktiv. [3]

Rentabilita vlastního kapitálu

$$\text{ROE} = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný vlastní kapitál banky}} * 100$$

Rentabilita vlastního kapitálu znázorňuje efektivnost výkonů banky ve vztahu k jejich vlastníkům. Ukazatel ROE nedokáže znázornit finanční dopady určitých událostí, které se proflýaly do více období, jelikož vychází ze zisku za celý rok. Např. pokud banka

zainvestuje do nových technologií, tak z počátku bude jednorázový nárůst nákladů a ROE bude nižší. To ale neznamená, že se bance snížila finanční výkonnost. Výsledky investice se pouze projeví až v následujících letech. Dalším z jeho nedostatků je, že nezachycuje rizika podnikatelské činnosti banky. Pokud by banka chtěla zvýšit ROE, musela by zvyšovat zisk nebo snižovat hodnotu vlastního jmění. Tyto dvě možnosti nejsou však dlouhodobě únosné. „Při interpretaci ROE je vhodné dát jeho stav a vývoj vždy do kontextu s vývojem rizikovosti bankovních investic.“ [3] Taktéž pokud se ROE využívá jako měřítko výnosnosti investic akcionářů, mohou být jeho výsledky zavádějící, jelikož vychází z účetní hodnoty vlastního jmění. Pro akcionáře je však mnohem důležitější tržní hodnota, protože znázorňuje současnou výnosnost akcií, a ta se může od účetní hodnoty výrazně lišit. [1] [3]

Rentabilita bankovních aktiv

$$ROA = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný stav aktiv}} * 100$$

Ukazatel rentability aktiv představuje indikátor kvality vedení banky. Je ovlivňován kontrolovatelnými a nekontrolovatelnými faktory. Mezi kontrolovatelné patří struktura, výnosnost a hodnota aktiv nebo náklady. Nekontrolovatelnými faktory jsou např. makroekonomické činitele, jako je inflace, měnící se trh, konkurence atd.

Ukazatele ROE a ROA jsou syntetické a lze je dále rozkládat na dílčí ukazatele. Díky dílčím ukazatelům lze zjišťovat různé příčiny aktuálního stavu banky nebo její silné a slabé stránky z hlediska ekonomické činnosti. [3]

„Zařazení ukazatelů bankovní likvidity a rentability do finanční analýzy je významné z toho důvodu, že vypovídá o míře naplnění základních podnikatelských cílů banky souvisejících s hledáním optima mezi maximalizací zisku na straně jedné a nutnosti dostát svým závazkům na straně druhé“ [3]

3.2.4 Produktivita

Ukazatele produktivity zobrazují kvalitu manažerského řízení banky, efektivnost využití bankovních zdrojů a jsou významnou skupinou ukazatelů konkurenceschopnosti banky. Patří mezi ně například ukazatele celkové produktivity, mezi kterými je nejobvyklejší dosažený zisk či aktiva na jednoho zaměstnance banky. [3]

Dosažený zisk na bankovního zaměstnance

$$P_c = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100$$

Aktiva na jednoho bankovního zaměstnance

$$P_a = \frac{\text{Aktiva}}{\text{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100$$

Dále se dají použít objemové ukazatele produktivity vyjadřující např. objem úvěrů nebo objem depozit na jednoho zaměstnance.

Objem úvěrů na bankovního zaměstnance

$$P_{zú} = \frac{\text{Objem prodaných úvěrů}}{\text{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100$$

Objem depozit na bankovního zaměstnance

$$P_{zd} = \frac{\text{Objem nakoupených depozit}}{\text{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100$$

S produktivitou souvisí i ukazatele nákladové intenzity a z nich se používá např. průměrná výše mzdových nebo celkových nákladů na jednoho zaměstnance.

Průměrná výše mzdových nákladů na bankovního zaměstnance

$$N_p = \frac{\text{Personální náklady}}{\text{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100$$

Průměrná výše celkových nákladů na bankovního zaměstnance

$$N_c = \frac{\text{Celkové náklady}}{\text{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100$$

[3]

3.2.5 Kapitálová přiměřenost

„Vyjadřuje vztah mezi skutečnou výší kapitálu banky a jeho požadovanou výší vzhledem k rizikovosti bankovního portfolia.“ [3]

Banky potřebují zajistit dostatečnou míru svého kapitálu jako zdroje krytí ztrát, aby tak mohly zabránit přenosu ztrát na jejich věřitele. Ukazatel kapitálové přiměřenosti banky pravidelně zveřejňují a je sledován orgány dohledu. Pro věřitele banky a orgány dohledu je pozitivní, když hodnota tohoto ukazatele roste. Rostoucí hodnota kapitálové

přiměřenosti však může být spojena s poklesem tempa růstu rentability, a to je negativní známka pro akcionáře a investory banky. [3]

Basel I

Během posledních desetiletí, kdy rostla světová globalizace a globalizace na finančních trzích, rostla i potřeba mezinárodní koordinace regulace finančních institucí. Basilejský výbor pro bankovní dohled zavedl v roce 1988 globální standardy pro regulaci kapitálové přiměřenosti (Basel I). Banky by podle těchto standardů měly mít tzv. kapitálový polštář pro krytí mimořádných ztrát. Basel I měla být tehdy implementována do konce roku 1992 a stanovila minimální kapitálovou přiměřenost na 8 %. Vzorec kapitálové přiměřenosti tedy znázorňuje poměr mezi kapitálem a rizikově váženými aktivy a tento poměr by měl být vyšší nebo roven 8 %.

$$CAD = \frac{\text{Capital}}{\text{RWA}} \geq 8 \%$$

V tomto vzorci bylo dříve zahrnováno pouze úvěrové riziko a postupně byla přidávána další rizika. V roce 1996 bylo přidáno tržní riziko, poté Basel II (2007) zahrnoval operační riziko a Basel III (2010) likvidní riziko.

Basel II

$$CAD = \frac{\text{Capital}}{\text{KP (kapitálový požadavek)}} * 0,08 \geq 8 \%$$

Basel III

$$CAD = \frac{\text{Basel\_III\_Cap}}{\text{RWA}} \geq 10,5 \%$$

V tomto vzorci Basel_III_Cap zahrnuje kmenový kapitál Tier 1 (základní kapitál, zadržené zisky, ostatní výnosy a další rezervy), dodatečný kapitál Tier 1 (např. preferenční akcie), kapitál Tier 2 (emisní ážio, instrumenty emitované dceřinými společnostmi banky a v držbě třetích stran a některé druhy opravných položek) a konzervační polštář. [4]

Basel IV

V roce 2017 Basilejský výbor pro bankovní dohled zveřejnil konečnou fázi rámce Basel III, která je průmyslem označována jako Basel IV. Basel IV zahrnuje opatření, jejichž cílem je posílit robustnost a citlivost na riziko standardizovaných přístupů pro

úvěrové riziko a operační riziko. Basel IV měly původně datum implementace od 1. ledna 2022. Aby se však zmírnil dopad COVID-19 na globální bankovní systém, stanovila BCBS v dubnu 2020 opatření, která odložila časovou osu implementace nevyřešených standardů Basel IV o jeden rok do 1. ledna 2023. [18]

3.2.6 NPL (Non-performing loans) – úvěry se selháním

Úvěry se selháním jsou vyjadřovány procentuálním podílem na celkových úvěrech banky. Vysoký podíl úvěrů se selháním v bankách a celkově v domácí ekonomice může být závažný, jelikož snižují ziskovost, kapitálovou vybavenost bank, vedou k neefektivní alokaci zdrojů a podlamují důvěru v banky. Celkově tak brání bankám ve financování ekonomiky. Pokud je velký podíl úvěrů se selháním v celém bankovním sektoru, může být ohrožena finanční stabilita. Množství těchto úvěrů ale údajně poroste. [29][21]

„Ekonomická krize způsobená pandemií koronaviru však pravděpodobně povede k prudkému nárůstu úvěrů se selháním.“ [29]

Banky jsou kontrolovány orgány dohledu Evropské centrální banky, které sledují jejich míru úvěrů se selháním, zda řádně řídí rizika svých úvěrů a zda k tomu používají vhodné strategie a postupy. Aby banky zabránily hromadění úvěrů se selháním, měly by zejména poskytovat úvěry takovým klientům, kteří své úvěry pravděpodobně splatí. Dále by měly umět včas identifikovat dlužníky, kteří se ocitli v tíživé životní situaci a umět tuto situaci napravit a životaschopným dlužníkům restrukturalizovat jejich úvěry. Důležité jsou také včas vytvořené dostatečné rezervy a snaha o snižování podílu úvěrů se selháním. [29]

3.3 Kvantitativní nefinanční analýza

Kvantitativní nefinanční analýza může být zaměřena např. na počet klientů, zaměstnanců, míru fluktuace zaměstnanců, počet poskytnutých produktů přímého bankovníctví nebo na čas potřebný na proces. [3]

3.4 Kvalitativní analýza

Jelikož finanční ukazatele vypovídají zejména o minulých výsledcích banky, tak nejsou v současné době dostačující. Při hodnocení banky by se proto nemělo zapomínat na hodnocení kvalitativních aspektů. Např. tzv. dobré jméno banky, kvalita řízení financí,

rizik, aktiv a pasiv, struktury bilance, strategie, plánování, vize, loajalita a míra uspokojení klientů, kvalita personálu a informační systémy. Většina informací pro kvalitativní analýzu není však volně dostupná pro veřejnost na rozdíl od informací potřebných pro kvantitativní analýzu. [3][4]

Klienti

Co se klientů týče, banka si může stanovit určitá měřítka cílových klientů. Jedná se například o loajalitu a míru uspokojení potřeb stávajících klientů, získávání nových klientů nebo podíl v daném segmentu trhu. Úsilí vynaložené na uspokojování potřeb klientů se celkově promítne i do finančního hodnocení, jelikož klienti jsou důležitým prvkem ve vytváření obratu banky. Základním prvkem pro tvorbu měřítek v oblasti klientských segmentů je stanovení systému hodnotových výhod. „*Hodnotová výhoda znamená zjištění a definování takového vztahu či produktu, prostřednictvím které zvyšuje banka spokojenost a loajalitu klientů v daném segmentu.*“ [3] Např. se jedná o vztah klienta k bance, image banky nebo vlastnosti produktu. [3]

Interní procesy

Po stanovení měřítek v klientské oblasti se následně stanovují měřítka z oblasti interních procesů. Potřeby a požadavky klientů by se měly v interních procesech odrážet a vytvářet i nové procesy. V hodnocení kvality procesu by měly být zahrnuty příslušné indikátory. Např. nepřesné informace od zaměstnanců banky, nevyřízené požadavky klientů a dlouhá čekací doba.

Zaměstnanci

V oblasti zaměstnanců se může hodnotit např. systematické vzdělávání zaměstnanců, které má dlouhodobou návratnost. Někdy je však toto podceňováno a z důvodu úspor nejsou investice do vzdělání zaměstnanců využívány. Tento faktor je však velmi důležitý zejména u zaměstnanců u přepážek, kteří mají s klienty přímý kontakt a jejich chování, znalosti a dovednosti mají významný vliv na image banky. Výsledky zaměstnanců se také odvíjí od jejich pracovní spokojenosti. Zde se hodnotí především loajalita a produktivita zaměstnance. [3]

4 Analýza výkonnosti obchodních bank

V této kapitole budou porovnávány velké banky působící v českém bankovním sektoru. Mezi tyto banky patří Československá obchodní banka, a. s.; Česká spořitelna, a.s.; Komerční banka, a. s. a UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s. [20] Dále budou pro tyto banky používány zkratky ČSOB, Česká spořitelna, KB a UniCredit Bank. Analýza výkonnosti bude spočívat v porovnávání vybraných částí rozvahy, výkazu zisků a ztrát, poměrových ukazatelů a nefinančních ukazatelů. Data a informace potřebné pro vypracování a popisování jednotlivých ukazatelů jsou čerpány z výročních zpráv daných bank, kde jsou použity zejména nekonsolidované údaje bank, a z časových řad ARAD.

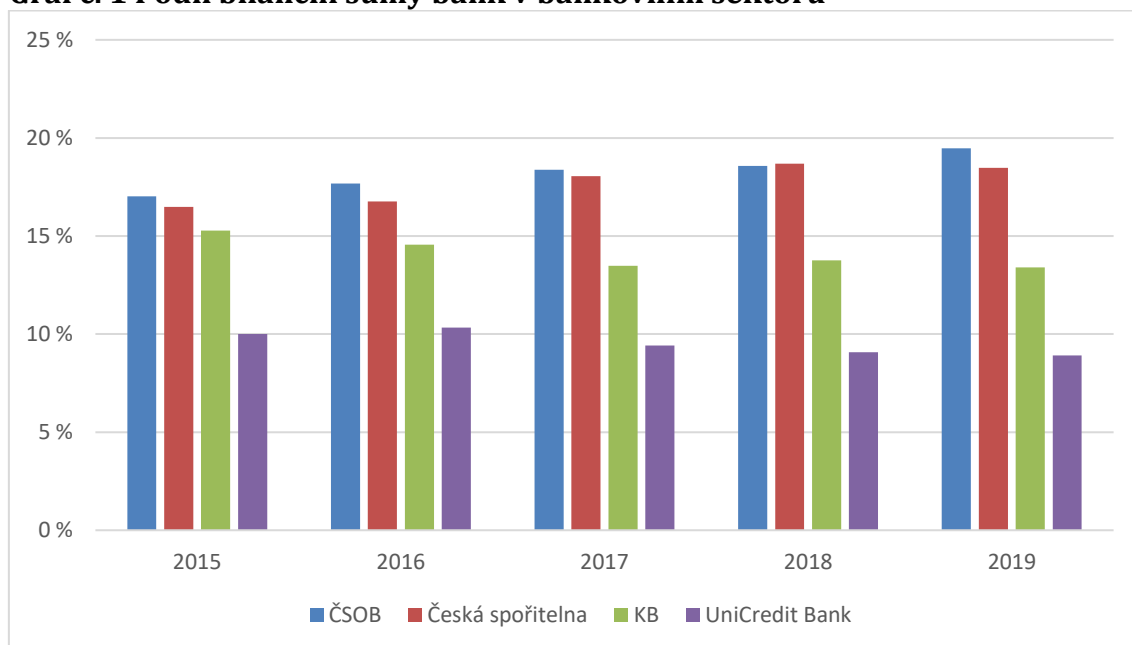
4.1 Rozvaha

Z rozvahy byla pro analýzu vybrána celková bilanční suma jednotlivých bank a vlastní kapitál. Oba prvky jsou porovnávány jako podíl na bankovním sektoru.

4.1.1 Bilanční suma

Pro znázornění podílu jednotlivých bank v celém bankovním sektoru byly nekonsolidované bilanční sumy bank děleny bilanční sumou za celý bankovní sektor. Údaje bank a bankovního sektoru potřebné pro výpočet tohoto ukazatele jsou uvedeny v příloze.

Graf č. 1 Podíl bilanční sumy bank v bankovním sektoru

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

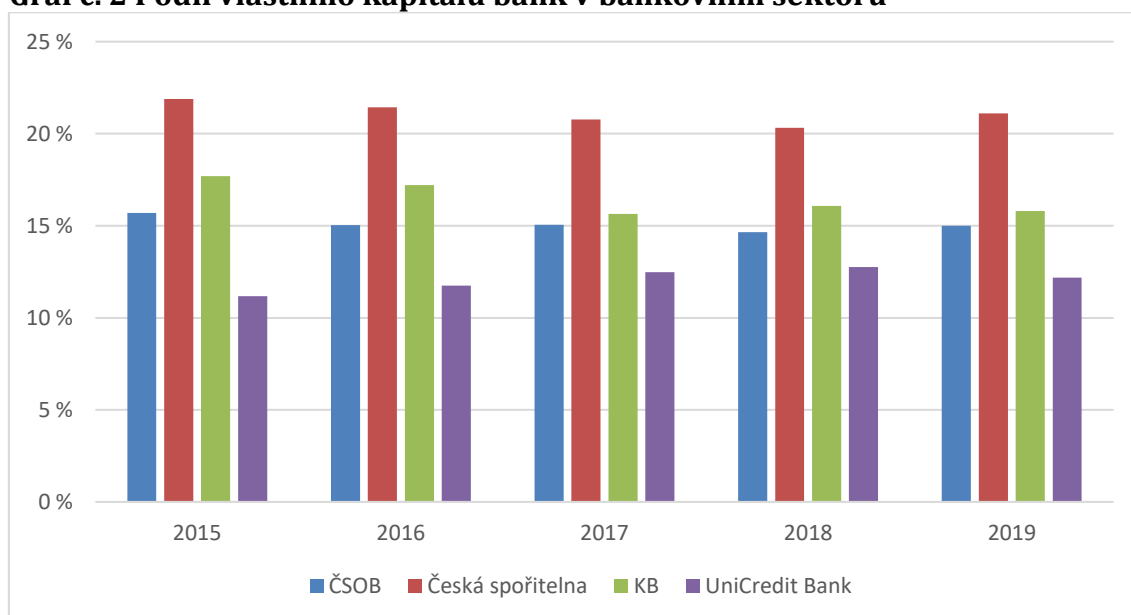
Z grafu č. 1 je možné vypořadovat, že největší podíl bilanční sumy v bankovním sektoru má ČSOB a každým rokem více narůstá. Hodnota podílu u ČSOB se v roce 2019 téměř blíží 20 %, z důvodu nabytí 100 % podílu v ČMSS. [16] Za ČSOB se nachází Česká spořitelna, která však ČSOB v roce 2018 lehce předběhla o pár desetín %. Po České spořitelně následuje KB, která měla v roce 2015 podíl nad 15 %, ten se však postupně každým rokem propadal a skončil na 13,4 %. Nejmenší podíl zde má UniCredit Bank, který se pohybuje zhruba v rozmezí 8 % až 10 %. Zatímco ČSOB a Česká spořitelna udržují rostoucí trend, KB a UniCredit Bank mají spíše klesající trend. Nejvýznamnější položka bank, která ovlivňuje bilanční sumu nejvíce, jsou finanční aktiva v naběhlé hodnotě, a to konkrétně úvěry a pohledávky za klienty. Klesající trendy KB a UniCredit Bank u tohoto ukazatele zapříčinil nárůst bilanční sumy bankovního sektoru, který vzrůstal rychleji než aktiva.

Dle vypořadovaných údajů je u tohoto ukazatele na prvním místě ČSOB, následuje Česká spořitelna, KB a na posledním místě se nachází UniCredit Bank.

4.1.2 Vlastní kapitál

Pro porovnání vlastního kapitálu jednotlivých bank v celém bankovním sektoru byl vlastní kapitál bank dělen vlastním kapitálem za celý bankovní sektor. Přesné údaje o vývoji vlastního kapitálu bank a bankovního sektoru v jednotlivých letech jsou uvedeny v příloze.

Graf č. 2 Podíl vlastního kapitálu bank v bankovním sektoru

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

V podílu vlastního kapitálu na celkovém bankovním sektoru výrazně vede Česká spořitelna, která se pohybuje nad 20 %. Od roku 2015 až do roku 2018 má Česká spořitelna klesající trend. V následujícím roce 2019 její podíl vlastního kapitálu vzrostl zapříčiněním vlastního kapitálu, který byl navýšen o 14 mld. Kč. Za Českou spořitelnou následuje KB, jejíž podíl má nejvyšší hodnotu 17,7 % v roce 2015 a nejnižší 15,64 % za rok 2017. KB se také pohybuje ve spíše klesajícím trendu. Třetí pozici zde zaujímá ČSOB, u které její podíl lehce kolísá okolo 15 %, ale nijak výrazně se nemění. Na posledním místě je zde opět UniCredit Bank, která má však jako jediná od roku 2015 do roku 2018 rostoucí trend. V roce 2015 byl její podíl vlastního kapitálu na vlastním kapitálu bankovního sektoru 11,17 % a do roku 2018 se zvýšil na 12,76 %. Poté v roce 2019 podíl lehce klesl na 12,18 %.

Nejvýznamnější položkou vlastního kapitálu u všech sledovaných bank je nerozdělený zisk, který tvoří jeho největší část. Tento ukazatel byl významně ovlivněn nejen změnami vlastního kapitálu bank, ale na změnách ukazatele se také značně podílel vývoj vlastního kapitálu celkového bankovního sektoru. Např. z roku 2018 na rok 2019 vzrostl vlastní kapitál bankovního sektoru o 45 mld. Kč.

Na rozdíl od podílu bilanční sumy v bankovním sektoru se zde pořadí bank změnilo. Vedoucí ČSOB, která měla největší bilanční sumu, je zde až na třetím místě. Jasně zde vede Česká spořitelna, která má např. v roce 2019 o 5,31 % větší podíl než KB, o 6 % větší než ČSOB a o 8,92 % větší podíl než UniCredit Bank.

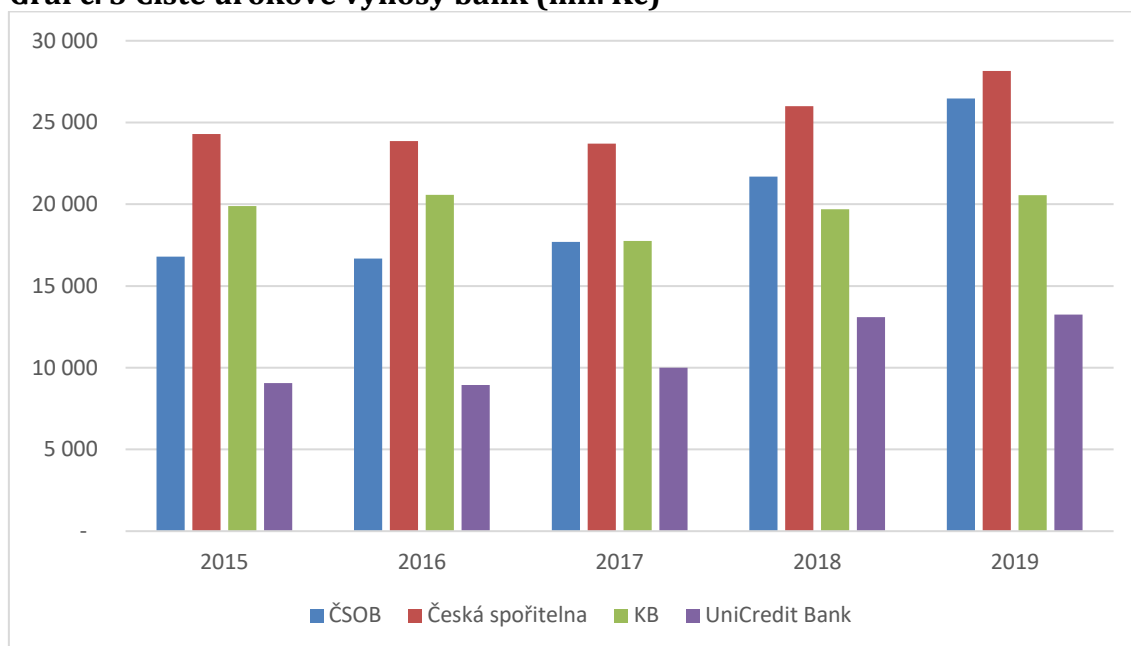
4.2 Výkaz zisků a ztrát

Z výkazu zisků a ztrát byl vybrán pro porovnání čistý úrokový výnos, čistý výnos z poplatků a provizí a čistý zisk po zdanění. Celkově jsou pak tyto položky srovnávány korelačním koeficientem, který znázorňuje, jak jednotlivé výnosy ovlivňují čistý zisk po zdanění.

4.2.1 Čistý úrokový výnos

Čisté úrokové výnosy jsou zde porovnávány zejména z toho důvodu, že tvoří největší část výnosů ve výkazu zisků a ztrát všech sledovaných bank. Čistý úrokový výnos získáme tak, že od úrokových výnosů odečteme úrokové náklady. Úrokové výnosy a náklady, které budou dále komentovány v souvislosti s vývojem čistých úrokových výnosů, jsou uvedeny v příloze.

Graf č. 3 Čisté úrokové výnosy bank (mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

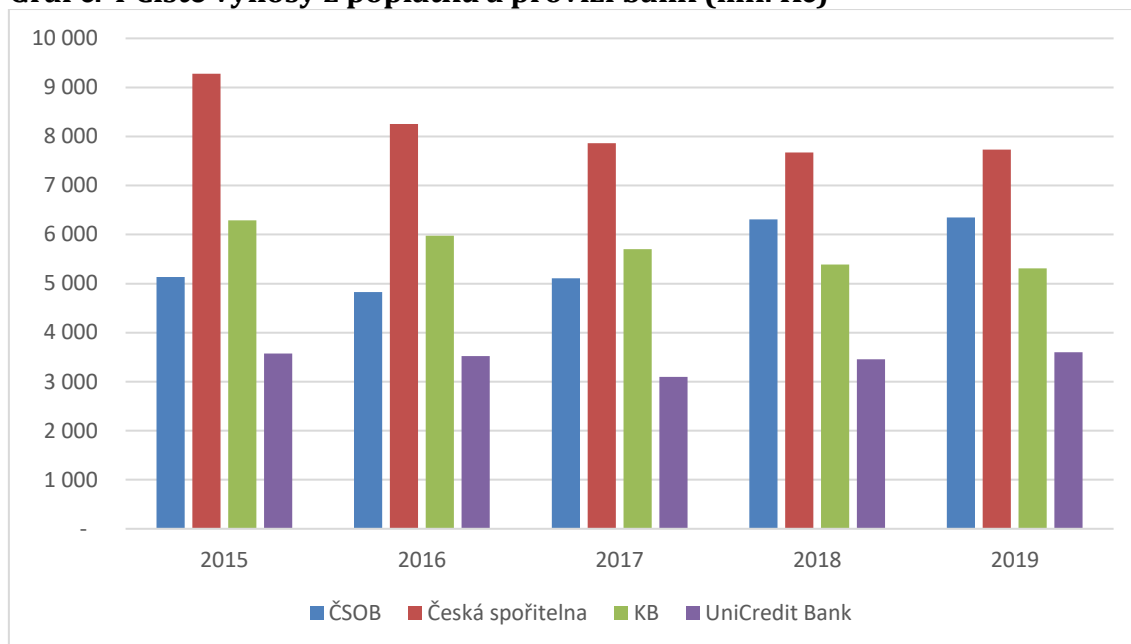
V grafu č. 3 je možné vidět, kolik činily čisté úrokové výnosy vybraných bank za jednotlivé roky. S výrazným rozdílem zejména za roky 2014-2018 je na tom nejlépe Česká spořitelna. V roce 2019 se ČSOB, kdy navýšila čisté úrokové výnosy na 26 mld. Kč, již velmi přiblížila k hodnotě čistých úrokových výnosů České spořitelny, která v tomto roce dosahovala hodnoty 28 mld. Kč. U České spořitelny se zdá, že by trend mohl být i v následujících letech vzestupný. Celkem čisté úrokové výnosy České spořitelny vzrostly za sledované roky o 3,9 mld. Kč. ČSOB má pak velmi výrazný rostoucí trend. Např. od roku 2015, kdy její čisté úrokové výnosy byly 16,8 mld. Kč, vzrostly čisté úrokové výnosy na 26,5 mld. Kč. Celkem je to tedy 9,7 mld. Kč. Čisté úrokové výnosy u KB kolísají a nedrží se žádného výrazného trendu. Změna za 5 let u KB je v porovnání s ostatními bankami pouze 667 mil. Kč. Za tímto malým nárůstem stojí vzrostlé úrokové náklady, které u KB rostly rychleji než výnosy. Rozdíl u UniCredit Bank je pak dokonce vyšší, než byl u České spořitelny a činí nárůst o 4,2 mld. Kč.

Pořadí bank je zde přehledně vidět. Na prvním místě je Česká spořitelna. Druhé místo zaujímá ČSOB, jelikož čisté úrokové výnosy za jednotlivé roky zvýšila velmi výrazně. KB je hodnocena jako třetí, i když neměla značný nárůst výnosů, tak její celková suma je mnohem vyšší, než je u UniCredit Bank.

4.2.2 Čistý výnos z poplatků a provizí

Dalšími významnými výnosy pro banku jsou čisté výnosy z poplatků a provizí. Čistý výnos z poplatků a provizí získáme tak, že od výnosů z poplatků a provizí odečteme náklady na poplatky a provize.

Graf č. 4 Čisté výnosy z poplatků a provizí bank (mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

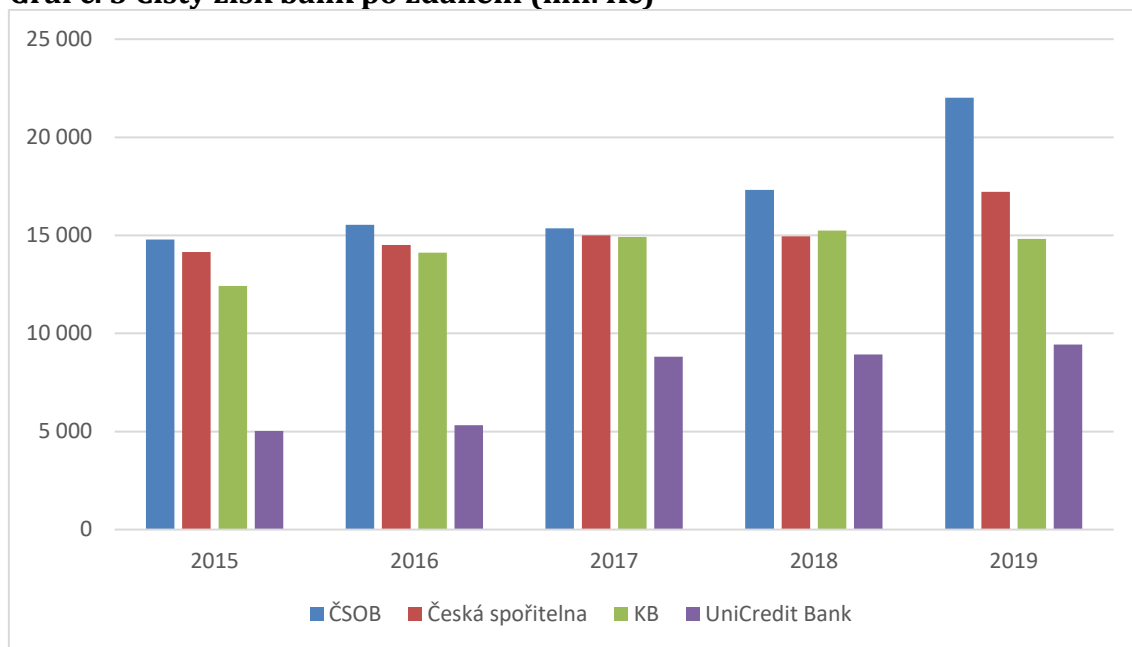
Na grafu č. 4 je možné vyčíst, že u České spořitelny a KB je trend klesající a jejich čisté výnosy z poplatků a provizí se každým rokem snižují. Tento klesající trend u České spořitelny byl zapříčiněn klesajícími výnosy z poplatků a provizí, které od roku 2015 klesly o 4,1 mld. Kč. Náklady na poplatky a provize banky také klesaly, ale ne takovou rychlostí, jako tomu bylo u výnosů. KB klesly výnosy z poplatků a provizí o 1,5 mld. Kč a její náklady na poplatky a provize též klesly, a to o 0,5 mld. Kč. Bance UniCredit Bank čisté výnosy z poplatků a provizí kolísají a např. jejich výše z roku 2015 je téměř stejná jako z roku 2019. Z grafu je zde také možné vypožorovat, že ČSOB se jako jediná drží rostoucího trendu. Vzrůst čistých výnosů z poplatků a provizí u ČSOB způsobují zejména narůstající výnosy z poplatků a provizí, které od roku 2015 vzrostly o 1,8 mld. Kč, a náklady na poplatky a provize u ČSOB lehce vzrostly o 0,6 mld. Kč.

Pořadí bank pro srovnání je zde stejné, jako tomu bylo u čistých úrokových výnosů v předchozí kapitole. První je Česká spořitelna, za ní je ČSOB, následuje KB a nakonec UniCredit Bank.

4.2.3 Čistý zisk po zdanění

Dalším významným vybraným ukazatelem pro určení výkonnosti banky je čistý zisk po zdanění.

Graf č. 5 Čistý zisk bank po zdanění (mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

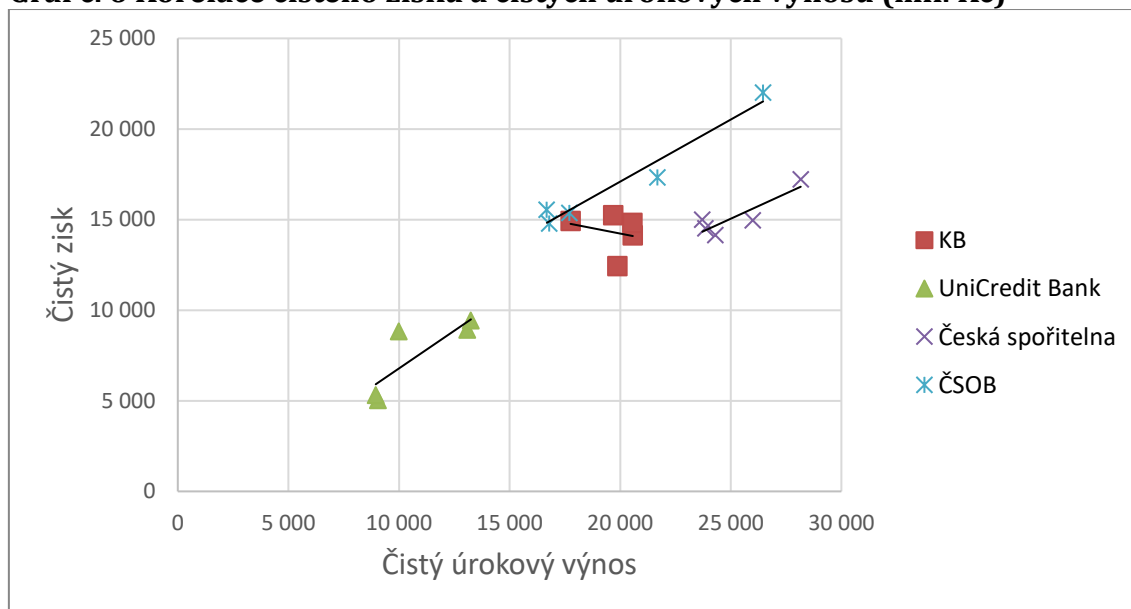
Na grafu č. 5 je možné vidět, že největšího čistého zisku po zdanění za jednotlivé roky dosahuje ČSOB. Zejména pak v roce 2019, kdy její čistý zisk po zdanění činil 22 mld. Kč. Ve srovnání např. s Českou spořitelnou je rozdíl v čistém zisku za rok 2019 4,8 mld. Kč, s KB je to 7,2 mld. Kč a s UniCredit Bank dokonce 12,5 mld. Kč. Celkem ČSOB dosahuje významného rostoucího trendu. V roce 2019 vzrostl značně čistý zisk také České spořitelně, který byl v minulých letech spíše kolísavý. Z roku 2018 na rok 2019 vzrostl o 2,2 mld. Kč. Čistý zisk KB vzrůstal každým rokem až do roku 2019, kdy se propadl o 0,4 mld. Kč. UniCredit Bank zde dosahuje rostoucího trendu ve všech sledovaných letech a nejvýznamnější růst jejího čistého zisku po zdanění nastal v roce 2017, kdy vzrostl o 3,5 mld. Kč.

I přes to, že v čistých úrokových výnosech a čistých výnosech z poplatků a provizí vedla na prvním místě Česká spořitelna, tak její čistý zisk nakonec nebyl vyšší než u ČSOB a v roce 2018 ji dokonce předběhla i KB. ČSOB měla ve srovnání s Českou spořitelnou nižší náklady na zaměstnance a vyšší výnosy z dividend, ty např. byly vyšší zhruba o 7 mld. Kč. Též ČSOB napomohla k vyššímu čistému zisku akvizice Českomoravské stavební spořitelny. [16]

4.2.4 Korelační koeficient

Korelační koeficient v této kapitole je počítán způsobem uvedeným v metodice zpracování. Vyjadřuje závislost čistého zisku po zdanění na čistých úrokových výnosech a na čistých výnosech z poplatků a provizí.

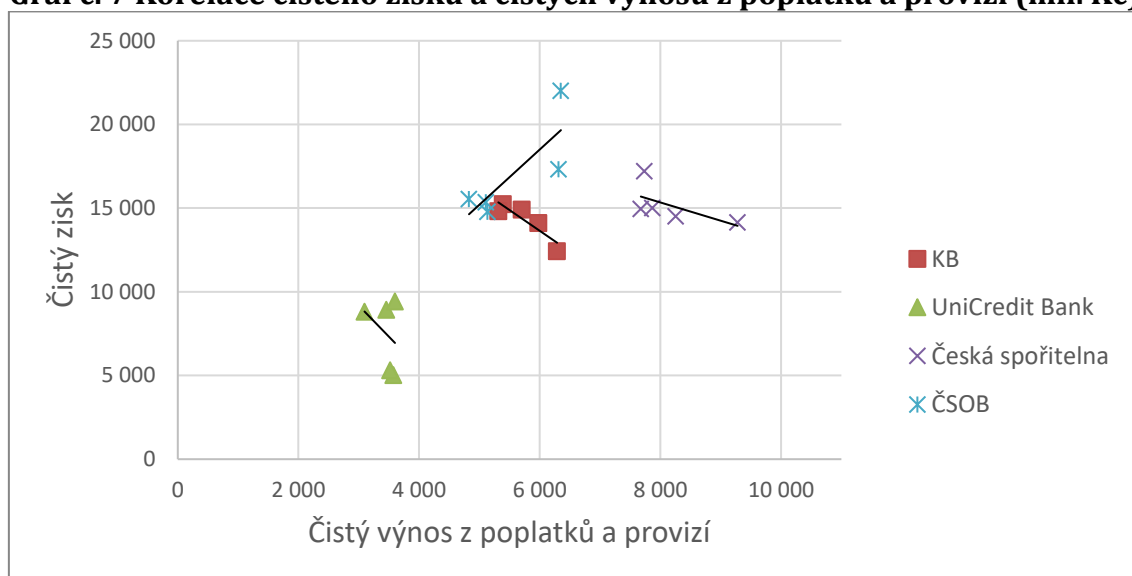
Graf č. 6 Korelace čistého zisku a čistých úrokových výnosů (mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

V grafu č. 6 jsou znázorněny korelace čistého zisku po zdanění a čistého úrokového výnosu jednotlivých bank za roky 2015 až 2019. Přímkou se sklonek doprava vyjadřují přímou závislost a přímkou skloněnou doleva vyjadřují závislost nepřímou. V tabulce č. 4 jsou jednotlivé korelační koeficienty vypočítané. Pro ČSOB, Českou spořitelnu a UniCredit Bank platí, že jejich čisté zisky po zdanění jsou výrazně ovlivňovány vývojem úrokových výnosů. Jejich korelační koeficienty dosahují silných kladných korelací, je tedy mezi nimi lineární závislost. Naopak KB dosahuje slabé negativní korelace, což znamená, že mezi jejími čistými úrokovými výnosy a čistým ziskem není skoro žádná lineární závislost a že čisté úrokové výnosy čistý zisk téměř neovlivňují. U KB platí spíše inverzní vztah. Čím vyšší byly čisté úrokové výnosy, tím nižší byl čistý zisk. Největší lineární závislost zde vykazuje ČSOB a jak je vidět na grafu, hodnoty se nacházejí velmi blízko dané lineární přímkou. Po ČSOB má druhý nejvyšší výsledek Česká spořitelna a za ní UniCredit Bank.

Graf č. 7 Korelace čistého zisku a čistých výnosů z poplatků a provizí (mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

Jak je možné vidět na grafu č. 7, korelace mezi čistými výnosy z poplatků a provizí a čistým ziskem po zdanění jsou spíše negativní. Výjimkou je zde ČSOB, která jako jediná má korelaci silně kladnou a je zde přímá lineární závislost. Pro KB, UniCredit Bank a Českou spořitelnu bylo zaznamenáno, že čím nižší byly čisté výnosy z poplatků a provizí, tím vyšší byl čistý zisk po zdanění. U KB je záporná korelace nejvyšší a nejvíce se blíží hodnotě -1. Česká spořitelna je v pořadí hned za KB a hodnota korelačního koeficientu UniCredit Bank se blíží 0. To znamená, že mezi jejími čistými výnosy z poplatků a provizí a čistým ziskem po zdanění není téměř lineární závislost.

Tabulka č. 4 Korelační koeficient čistého zisku a vybraných čistých výnosů

	Čistý úrokový výnos	Čistý výnos z poplatků a provizí
ČSOB	0,98	0,81
Česká spořitelna	0,88	-0,61
KB	-0,24	-0,90
UniCredit Bank	0,83	-0,36

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

Z celkových výsledků by se dalo usoudit, že čisté úrokové výnosy mají značný kladný vliv na vývoj čistého zisku, výjimkou je však KB, u které je velmi slabá a záporná lineární závislost. Co se týče čistých výnosů z poplatků a provizí, jednalo se spíše o nepřímou lineární závislost. Je to způsobeno zejména tím, že banky zřejmě postupně od poplatků a provizí upouštějí pozornost a soustředí se na jiné výnosy. Neznamena to však kauzalitu, např. že by klesající výnosy z poplatků a provizí zapříčinily růst zisku. [2]

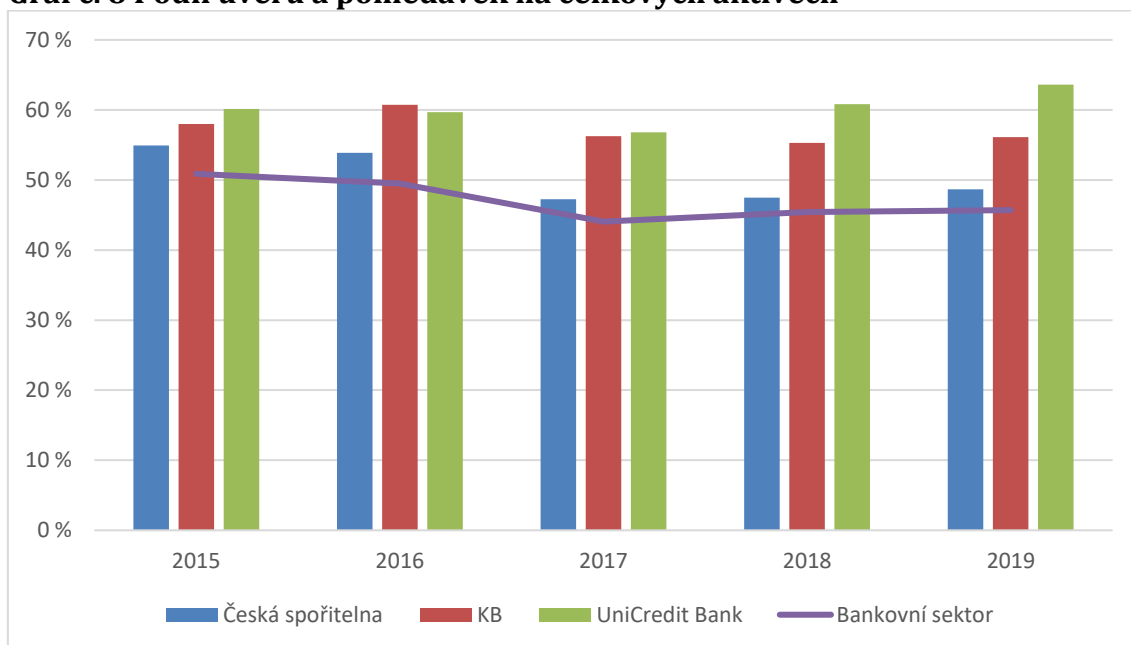
4.3 Poměrové ukazatele

V následujících kapitolách budou porovnávány jednotlivé finanční poměrové ukazatele struktury bilance, likvidity, rentability, produktivity, kapitálové přiměřenosti a úvěrů v selhání.

4.3.1 Podíl úvěrů a pohledávek na celkových aktivech

Pro tento poměrový ukazatel byly pro výpočet použity úvěry a pohledávky za klienty a celková aktiva. Jestliže by vypočítaný ukazatel dosahoval více než 80 %, zvyšuje se tak riziko z koncentrace. ČSOB zde nebude zmiňována, jelikož nevykazovala podrobnější informace o úvěrech a pohledávkách za klienty a její nekonsolidovaná účetní závěrka je pro tyto údaje příliš obecná.

Graf č. 8 Podíl úvěrů a pohledávek na celkových aktivech

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Všechny porovnávané banky na grafu č. 8 mají větší podíl úvěrů a pohledávek na aktivech než znázorněný podíl celého bankovního sektoru. Tento podíl může znázorňovat zaměření daných bank. Čím je větší, tím více je banka zaměřena na poskytování úvěrů klientům. Dle grafu č. 8 je vidět, že největšího podílu úvěrů a pohledávek na celkových aktivech dosahuje UniCredit Bank. Např. největšího podílu UniCredit Bank dosáhla v roce 2019, kdy tvořil 63,61 %. Pouze v roce 2016 měla největší podíl KB. Česká spořitelna a KB dosahují spíše klesajícího trendu a jejich podíly úvěrů a pohledávek na celkových aktivech za 5 let klesly. Ani jedna z bank nedosahuje kritického 80 % podílu

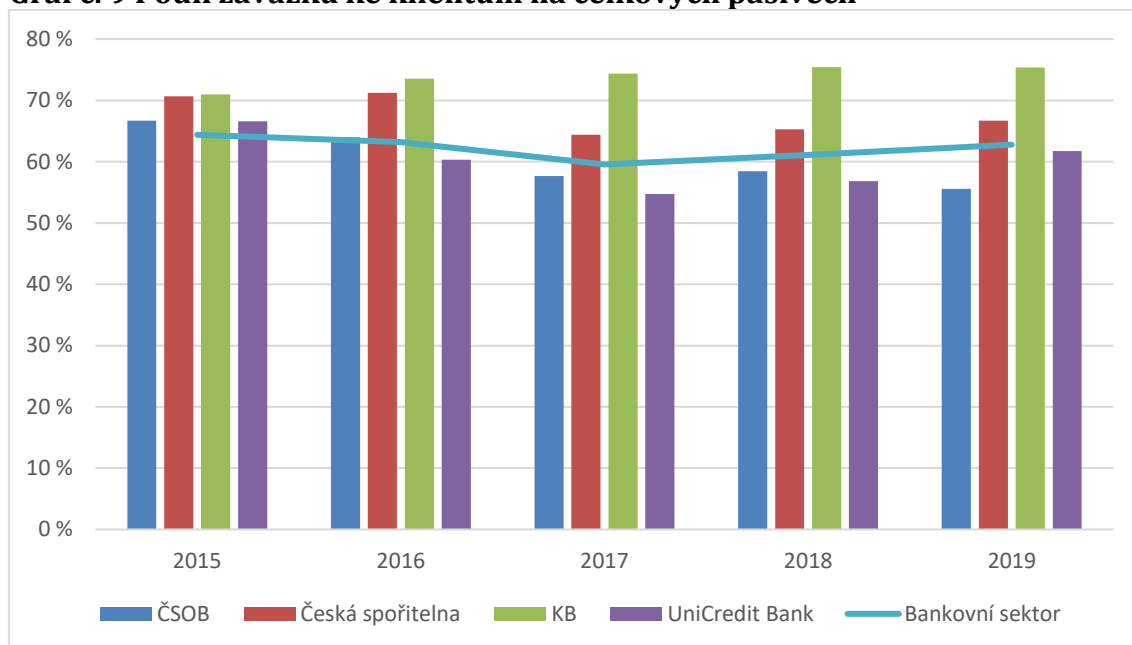
úvěrů a pohledávek na celkových aktivech, a tak se u nich nezvyšuje riziko plynoucí z koncentrace.

U tohoto ukazatele nelze přesně stanovit pořadí bank, jelikož znázorňuje strukturu aktiv a také zde není zahrnuta ČSOB.

4.3.2 Podíl závazků ke klientům na celkových pasivech

Výpočet ukazatele vypovídá již přesně z názvu a pro výpočet byly tedy použity závazky ke klientům a pasiva (aktiva) porovnávaných bank.

Graf č. 9 Podíl závazků ke klientům na celkových pasivech

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Nejvyšších hodnot podílu závazků ke klientům na celkových pasivech dosahuje KB, což je možné vyzorovat z grafu č. 9. Největší podíl byl zaznamenán v roce 2018, kdy závazky ke klientům tvořily na celkových pasivech 75,39 %. Po KB vykazuje nejvyšší podíly Česká spořitelna, u které byla nejvyšší hodnota 71,21 % v roce 2016. U ČSOB byl nevyšší podíl závazků ke klientům 66,71 % v roce 2015 a od té doby klesal. UniCredit Bank dosáhla nejvyššího podílu 66,56 % v roce 2015 a celkový bankovní sektor 64,38 % též v roce 2015. Vzhledem k trendům má KB jako jediná rostoucí trend. České spořitelně, ČSOB a UniCredit Bank podíl závazků ke klientům spíše klesal. Nebylo to však způsobeno klesajícími závazky ke klientům, ale celková aktiva vzrůstala rychleji než samotné závazky ke klientům. KB neměla rychlejší nárůst bilanční sumy, a proto její podíl závazků ke klientům roste. Za celý bankovní sektor byl klesající trend do roku 2017

a v roce 2018 se změnil na rostoucí. Tento ukazatel je ve stanovení pořadí nejvýkonnější banky opět spekulativní, jako tomu bylo u podílu úvěrů a pohledávek. Rozhoduje zde především struktura celkových pasiv. Banky některé závazky ke klientům mohou využít na případné poskytování úvěrů atd.

4.3.3 LCR a NSFR

Ukazatel LCR (poměr krytí likvidity) je počítán jako poměr mezi objemem likvidních aktiv a očekávanými čistými peněžními toky během následujících 30 dní. NSFR (ukazatel čistého stabilního financování) vyjadřuje podíl disponibilního stabilního financování na požadovaném stabilním financování.

Tabulka č. 5 Ukazatele LCR a NSFR

LCR	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	163,4 %	155,7 %	146,4 %	135,0 %	125,6 %
NSFR	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	138,9 %	142,7 %	139,7 %	152,7 %	—

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv ČSOB [24]

V tabulce č. 5 jsou znázorněné poměrové ukazatele LCR a NSFR banky ČSOB z konců let 2015-2019. Je z ní možné vypočítat klesající trend u ukazatele LCR. V roce 2015 ČSOB dosahovala významného poměru krytí likvidity, který do roku 2019 klesl o 37,80 %. Tento pokles není pro banku dobrou známkou, ale stále se poměr krytí likvidity drží nad 100 %. U ukazatele NSFR ČSOB chybí v tabulce č. 5 hodnota v roce 2019, kdy ČSOB nezveřejnila údaje o nekonsolidovaných výsledcích ukazatele NSFR. Ze zbylých údajů lze vypočítat, že kromě mírného poklesu v roce 2017 hodnota ukazatele roste. Z roku 2015 vzrostl ukazatel čistého stabilního financování do roku 2018 o 13,8 %.

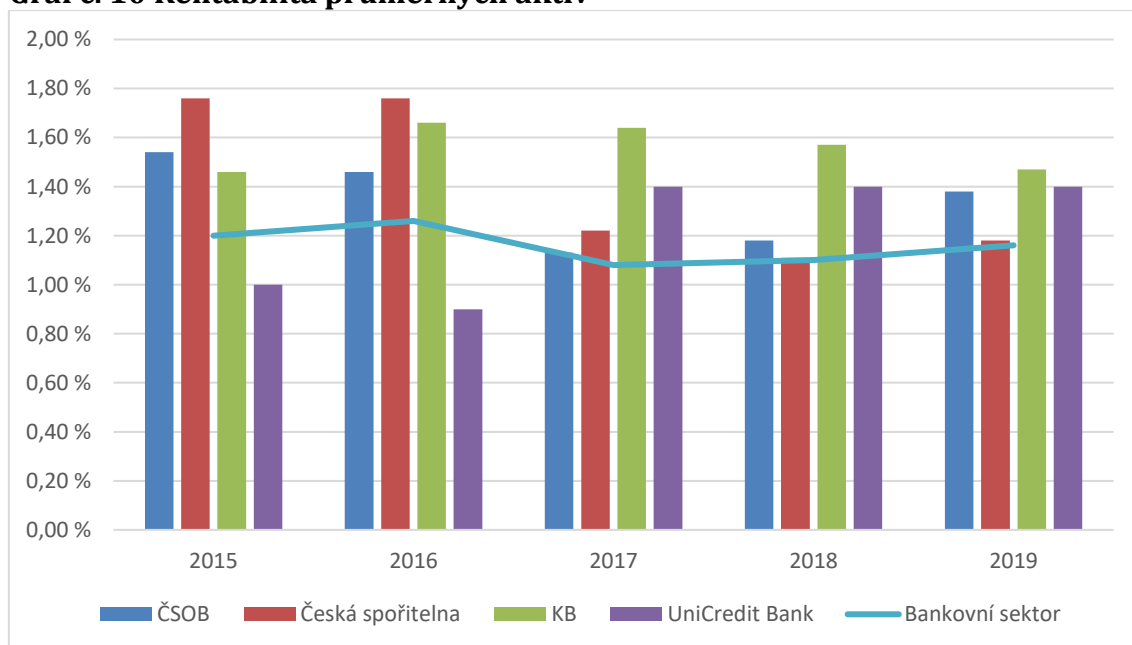
Ostatní porovnávané banky tyto ukazatele nezveřejňují a informace potřebné pro jejich výpočet nejsou v jejich účetních výkazech dostupné. KB ve svých výročních zprávách uvádí, že vykazovaná výše hodnot ukazatelů LCR a NSFR je dlouhodobě výrazně nad požadovanými 100 %. Česká spořitelna též zmiňuje ve svých výročních zprávách, že díky vysoké likviditě banky dosahují oba ukazatele dlouhodobě výrazně nad 100 %. UniCredit Bank má prý podle výročních zpráv dostatečný odstup ukazatelů od požadované minimální hranice a dokládá tím silnou a udržitelnou likvidní situaci.

V důsledku nedostatečného zveřejňování ukazatelů LCR a NSFR porovnávanými bankami zde nelze určit pořadí bank podle jejich výkonnosti založené na těchto ukazatelích. ČSOB však získává první místo za svou transparentnost.

4.3.4 ROAA

Rentabilita průměrných aktiv je počítána jako podíl čistého zisku po zdanění a celkových průměrných aktiv. V následujícím grafu č. 10 byly použity údaje rentability průměrných aktiv z výročních zpráv bank, jelikož banky nezveřejňují informace o průměrných aktivech. Tento ukazatel vyjadřuje finanční situaci banky mnohem přesněji, než rentabilita aktiv (její výpočet je uveden v příloze).

Graf č. 10 Rentabilita průměrných aktiv

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Z grafu č. 10 lze vyčíst, že se hodnoty rentability průměrných aktiv držely téměř vždy nad 1 %. Výjimkou byla pouze UniCredit Bank v roce 2016. UniCredit Bank byla též jako jediná v letech 2015 a 2016 pod hodnotami bankovního sektoru, ale poté její rentabilita průměrných aktiv vzrostla v roce 2017 o 0,4 % a v následujících letech se již výrazně neměnila. Nejvyšších hodnot tohoto ukazatele dosahovala Česká spořitelna v letech 2015 a 2016, a poté od roku 2017 měla ve srovnání s UniCredit Bank přesně opačný trend. Průměrně nejvyšších hodnot rentability průměrných aktiv za všechny sledované roky dosahovala KB. Její hodnota z roku 2015 na rok 2016 vzrostla o 0,2 % a následně měla až do roku 2019 klesající trend. Rentabilita průměrných aktiv ČSOB

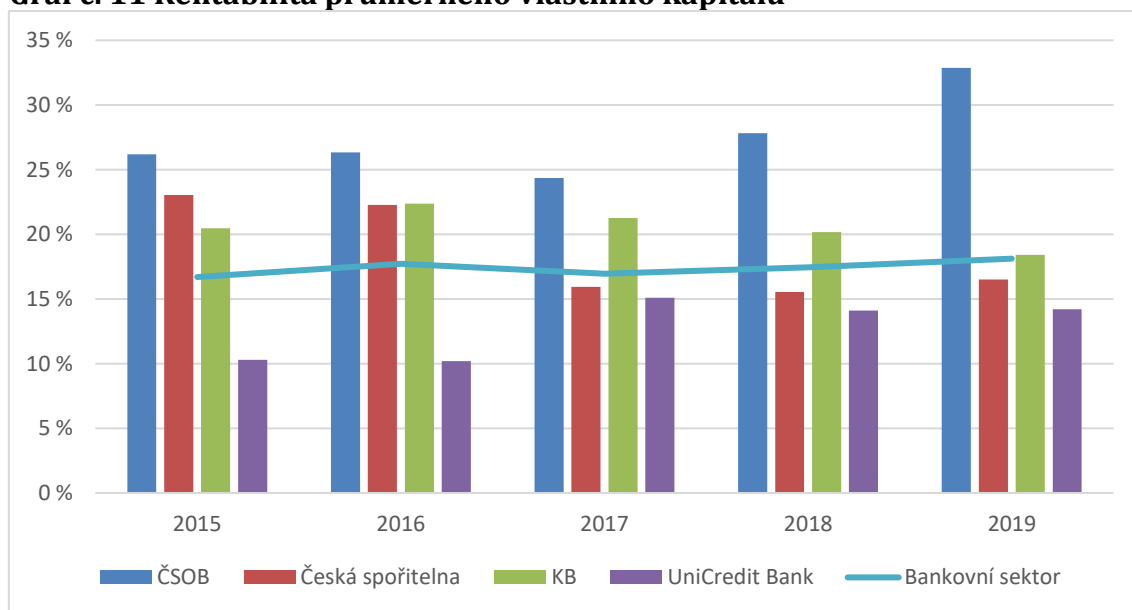
klesala do roku 2017, a poté opět vzrůstala. Z roku 2015 na rok 2017 klesla hodnota u ČSOB o 0,41 %. Celý bankovní sektor zaznamenal největší změnu z roku 2016 na rok 2017, kdy aktiva bankovního sektoru vzrostla o 1 bil. Kč. České spořitelně, ČSOB a KB v roce 2017 aktiva vzrůstala rychleji než zisk, a tudíž ukazatel ROAA klesl. U UniCredit Bank naopak narůstal mnohem více zisk než aktiva, čímž u ní ukazatel vzrostl.

Pořadí bank podle rentability průměrných aktiv je následující: KB, UniCredit Bank, ČSOB a Česká spořitelna.

4.3.5 ROAE

U rentability průměrného vlastního kapitálu je brán v úvahu kmenový kapitál tier 1 a čistý zisk po zdanění. Pro porovnání byly vybrány údaje z výročních zpráv bank, jelikož jsou vyjádřené mnohem přesněji a banky nezveřejňují průměrný vlastní kapitál. K bližšímu zkoumání byla též vypočítána rentabilita vlastního kapitálu z dostupných údajů a je uvedena v příloze.

Graf č. 11 Rentabilita průměrného vlastního kapitálu

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Na grafu č. 11 na první pohled zaujme ČSOB, která má za všechny porovnávané roky 2015 až 2019 nejvyšší hodnotu rentability průměrného vlastního kapitálu a dosahuje významného rostoucího trendu. V roce 2019 její hodnota vzrostla až na 32,88 %. Růst ukazatele u ČSOB byl zapříčiněn zejména vzrůstajícím ziskem, jak již bylo zkoumáno v grafu č. 5. KB a Česká spořitelna vykazují spíše klesající trend a jejich hodnoty nejsou tak významné, jako jsou hodnoty ČSOB. Nejnižší hodnoty na grafu č. 11 vyobrazuje

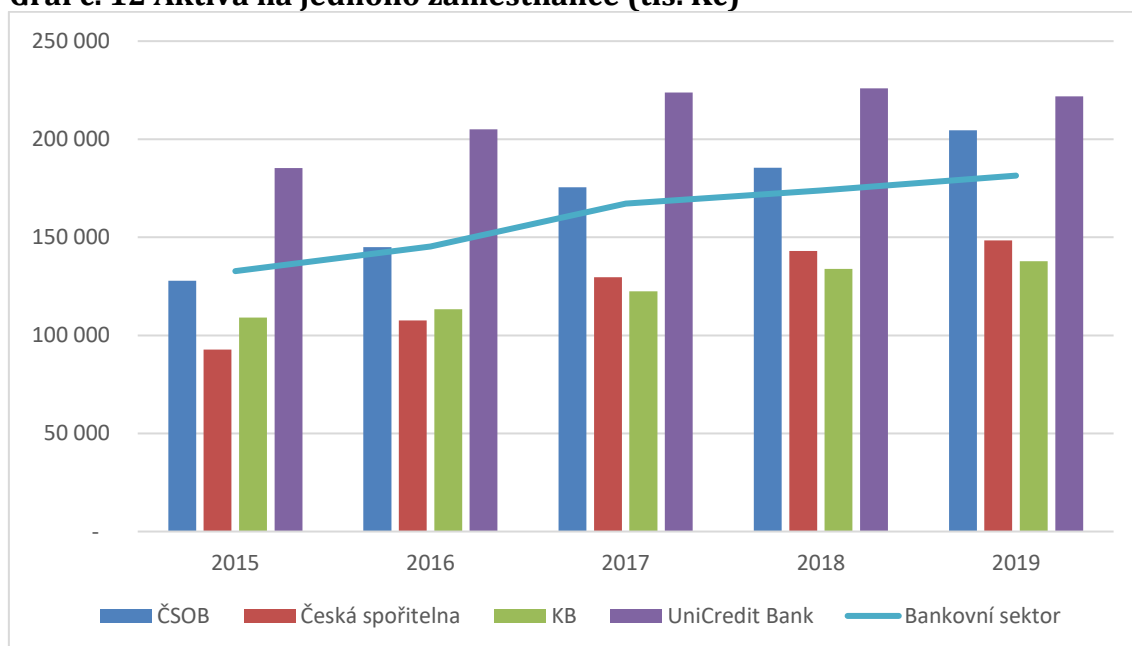
UniCredit Bank, která je značně a dlouhodobě pod hodnotami bankovního sektoru. Pro srovnání je např. v roce 2019 rozdíl u ČSOB s KB 14,46 %, s Českou spořitelnou 16,38 % a s UniCredit Bank 18,68 %. Celkový bankovní sektor se pohybuje v přibližně stejných hodnotách za všechna sledovaná období, a to zhruba okolo 17 %.

Na prvním místě v porovnávání s ukazatelem rentability průměrného vlastního kapitálu je ČSOB. Dále je v pořadí KB, Česká spořitelna a UniCredit Bank.

4.3.6 Aktiva na jednoho zaměstnance

Jedním z ukazatelů produktivity jsou aktiva na jednoho bankovního zaměstnance. Je počítán jako podíl celkových aktiv na průměrném počtu zaměstnanců za daný kalendářní rok. Hodnoty znázorněné na grafu č. 12 jsou převzaty z výročních zpráv bank z důvodu vyšší přesnosti ukazatele, jelikož banky uvádí dané údaje nutné pro výpočet v celých milionech. Všechny vypočtené údaje jsou uvedeny v příloze.

Graf č. 12 Aktiva na jednoho zaměstnance (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

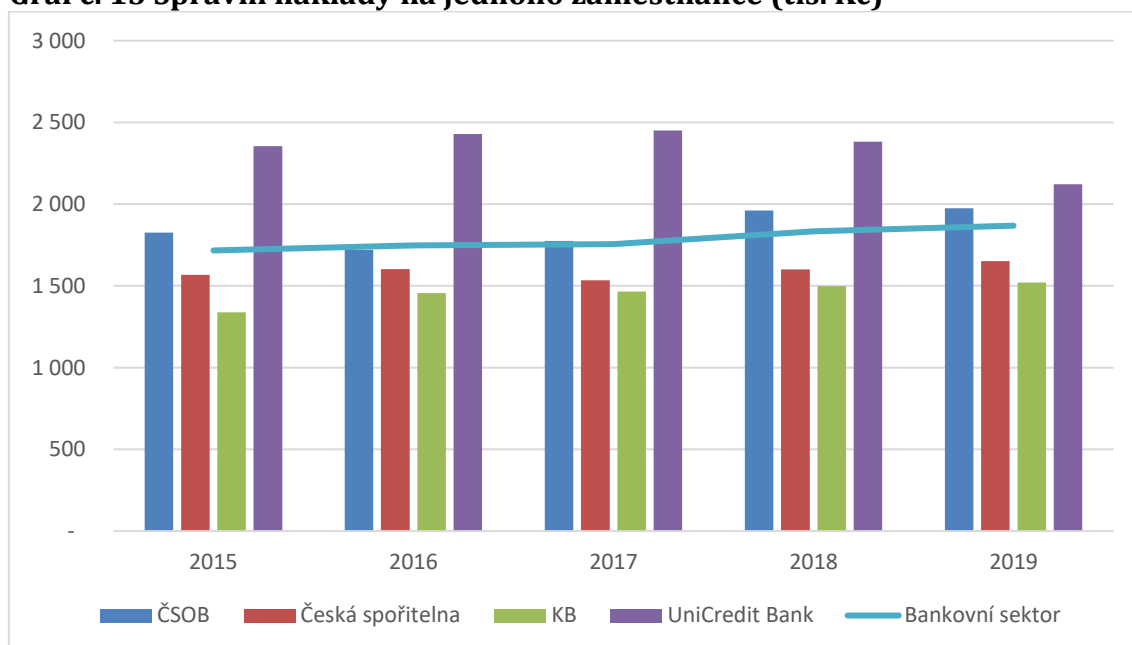
Dle grafu č. 12 je vidět rostoucí trend v celém bankovním sektoru a skoro u každé vybrané sledované banky. Tento růst ukazatele aktiv na jednoho zaměstnance je zapříčiněn nárůstem celkových aktiv a zároveň poklesem průměrného počtu zaměstnanců. UniCredit Bank jako jediná z bank zaznamenala pokles tohoto ukazatele v roce 2019, kdy její průměrný počet zaměstnanců vzrostl.

Podle ukazatele aktiv na jednoho zaměstnance si nejlépe vede UniCredit Bank, jelikož má nejnižší počet zaměstnanců ze zkoumaných bank, a proto na každého zaměstnance připadá vyšší část aktiv. Na druhém místě je ČSOB, která zaznamenala velký nárůst celkových aktiv a má méně zaměstnanců než Česká spořitelna nebo KB. Česká spořitelna vede na třetí pozici kromě let 2015 a 2016. Nejmenšího podílu aktiv na jednoho zaměstnance tedy dosahuje KB.

4.3.7 Správní náklady na jednoho zaměstnance

Správní náklady na jednoho zaměstnance jsou dalším z ukazatelů produktivity a jejich výpočet je založen na podílu celkových správních nákladů a na průměrném počtu zaměstnanců daných bank.

Graf č. 13 Správní náklady na jednoho zaměstnance (tis. Kč)

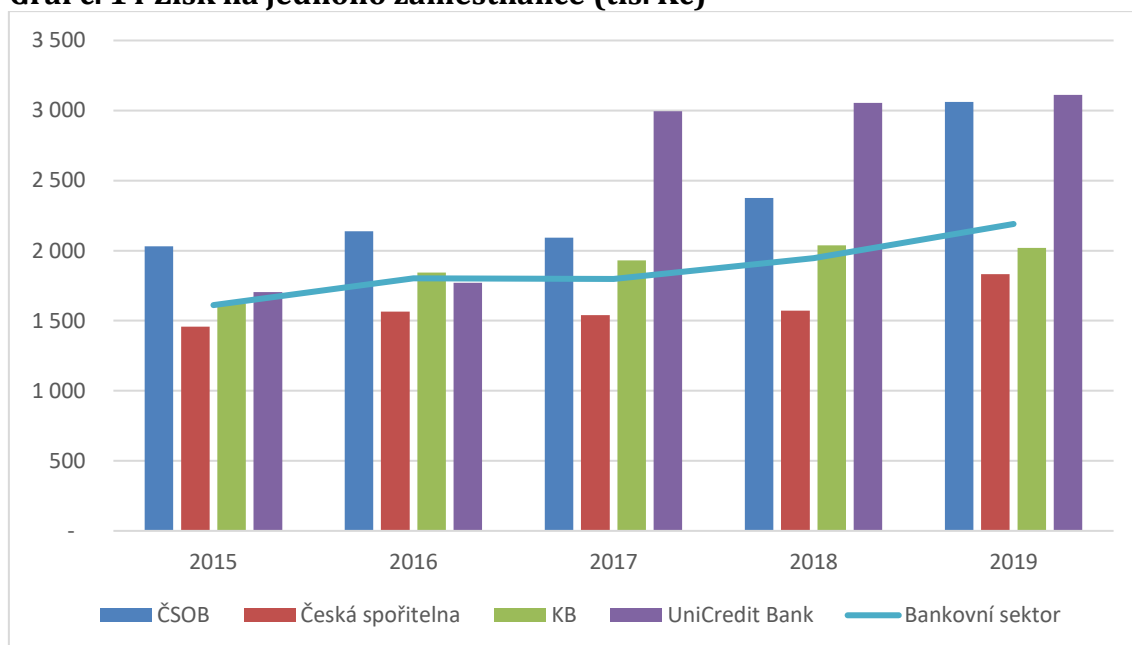
Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Ukazatel správních nákladů na jednoho zaměstnance se v průběhu sledovaných let u vybraných bank a celkově v bankovním sektoru příliš neměnil. Hodnoty ukazatele se pohybují v rozmezí od 1,34 mld. Kč (KB) až do 2,45 mld. Kč (UniCredit Bank). Nejvyšších správních nákladů na jednoho pracovníka dosahuje UniCredit Bank, což však snižuje její výkonnost. Podle tohoto ukazatele by měla banka dosahovat co nejnižších hodnot. Z daného pohledu je na tom tedy nejlépe KB. Česká spořitelna je poté podle výše ukazatele jako druhá a za ní se nachází ČSOB.

4.3.8 Zisk na jednoho zaměstnance

Ukazatel zisku na jednoho zaměstnance je počítán jako podíl čistého zisku po zdanění na průměrném počtu zaměstnanců. Znázorňuje produktivitu zaměstnanců. Hodnoty by měly být co nejvyšší a efektivnost zde představuje co nejvyšší dosažení zisku při nejmenším možném počtu zaměstnanců. Banky uvádí daný ukazatel přesněji, než by byl vypočtený z jejich zveřejněných údajů v mil., a proto jsou převzaty. Pouze UniCredit Bank zveřejňuje údaje zisku na jednoho zaměstnance obecněji v mil, a tudíž jsou dosazeny pro výpočet známé údaje z jejich výročních zpráv. Vypočtené údaje jsou uvedeny v příloze.

Graf č. 14 Zisk na jednoho zaměstnance (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a datových řad ARAD [17] [23-26]

Všechny sledované banky na grafu č. 14 vykazují rostoucí trend a s nimi i celý bankovní sektor. Nejvýznamnější růst byl zjištěn u UniCredit Bank z roku 2016 na rok 2017, kdy její ukazatel zisku na jednoho zaměstnance vzrostl o 1,2 mil. Další značný růst byl zaznamenán u ČSOB z roku 2018 na rok 2019 o 0,7 mil. Oba tyto růsty byly způsobeny výrazným navýšením zisku obou bank. Hodnoty ukazatele u KB a České spořitelny se ve srovnání s UniCredit Bank a ČSOB výrazně neměnily. Pod úrovní bankovního sektoru se pohybuje zejména Česká spořitelna a v některých letech i KB.

Podle zhodnocení ukazatele zisku na zaměstnance je UniCredit Bank na prvním místě, a poté následuje ČSOB, KB a Česká spořitelna.

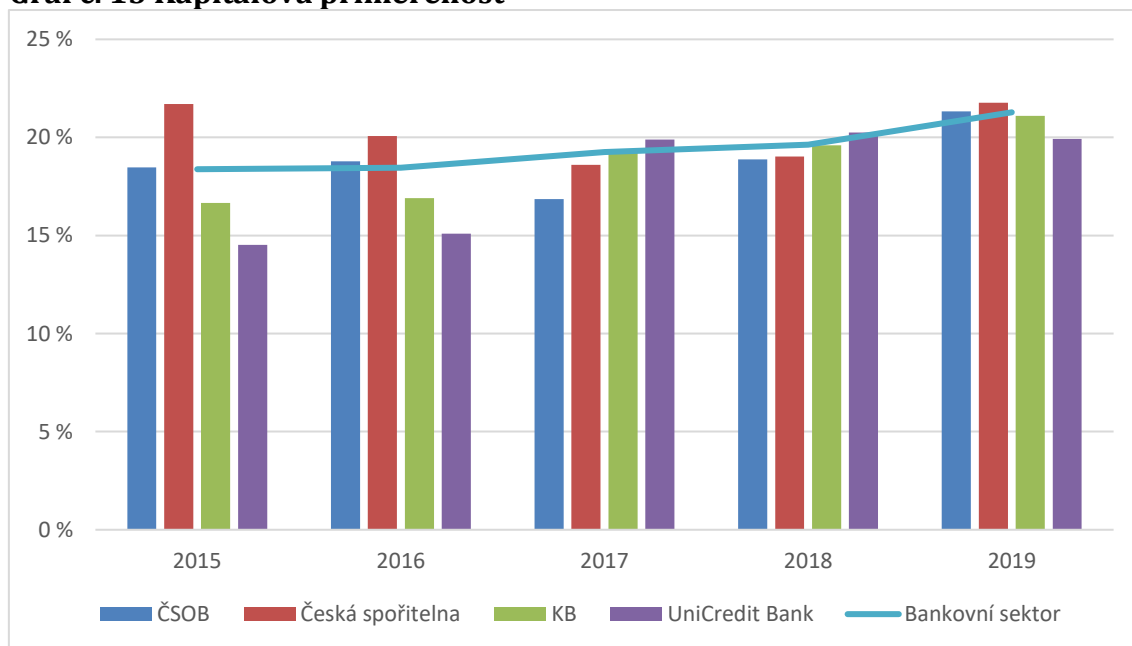
4.3.9 Kapitálová přiměřenost

Při výpočtu kapitálové přiměřenosti je používán kapitál a rizikově vážená aktiva. Podíl těchto položek by měl být minimálně 8 %. Vybrané banky nezveřejňují dostatečné údaje pro výpočet, a tak jsou údaje na grafu č. 15 převzaty z výročních zpráv bank.

Všechny sledované banky splňují minimální kapitálový požadavek. Podle vývoje z grafu č. 15 je celkový bankovní sektor v rostoucím trendu kapitálové přiměřenosti. Česká spořitelna dosahovala nejdříve klesající trendu do roku 2017, a poté ukazatel opět postupně vzrůstal. Stejným způsobem se vyvíjela kapitálová přiměřenost u ČSOB. U KB ukazatel rostl ve všech sledovaných letech 2015 až 2019. UniCredit Bank byla v podobné situaci až na rok 2019, kdy její kapitálová přiměřenost lehce poklesla.

Stanovení pořadí bank pro tento ukazatel bude vyhodnocováno podle konce roku 2019, kdy nejlepší kapitálovou přiměřenost vykazovala Česká spořitelna, poté ČSOB, KB a UniCredit Bank.

Graf č. 15 Kapitálová přiměřenost

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

4.3.10 NPL

Ukazatel NPL (non-performing loans) vyjadřuje podíl úvěrů v selhání na celkových klientských úvěrech.

Tabulka č. 6 Podíl NPL na klientských úvěrech

	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	3,64 %	< 3 %	2,33 %	2,43 %	2,24 %
Česká spořitelna	–	–	–	1,80 %	1,80 %
KB	2,10 %	2,70 %	2,13 %	2,69 %	–

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

Banky ve zveřejňování údajů o úvěrech v selhání nejsou příliš transparentní, a proto část údajů chybí. Např. UniCredit Bank je ve svých zprávách nezmiňuje vůbec. Nejtransparentnějšími bankami v rámci NPL jsou ČSOB a KB. ČSOB chybí přesný údaj pouze z roku 2016, kdy zveřejnila, že je podíl NPL menší než 3 %. Česká spořitelna zmiňuje NPL pouze za roky 2018 a 2019. Z tabulky č. 6 si lze všimnout, že ČSOB podíl svých úvěrů v selhání každým rokem snižuje. KB údaje ukazatele kolísaly a za rok 2019 chybí. Čím menší podíl NPL je, tím je banka výkonnější. I když údaje o České spořitelně z části chybí, tak si v posledních letech vede nejlépe. Dle roku 2018, kdy jsou dostupné údaje České spořitelny, ČSOB a zároveň KB, lze vyhodnotit podle NPL ČSOB jako druhou nejvýkonnější banku a KB jako třetí. Na poslední příčce je zde UniCredit Bank z důvodu své netransparentnosti.

4.4 Nefinanční ukazatele

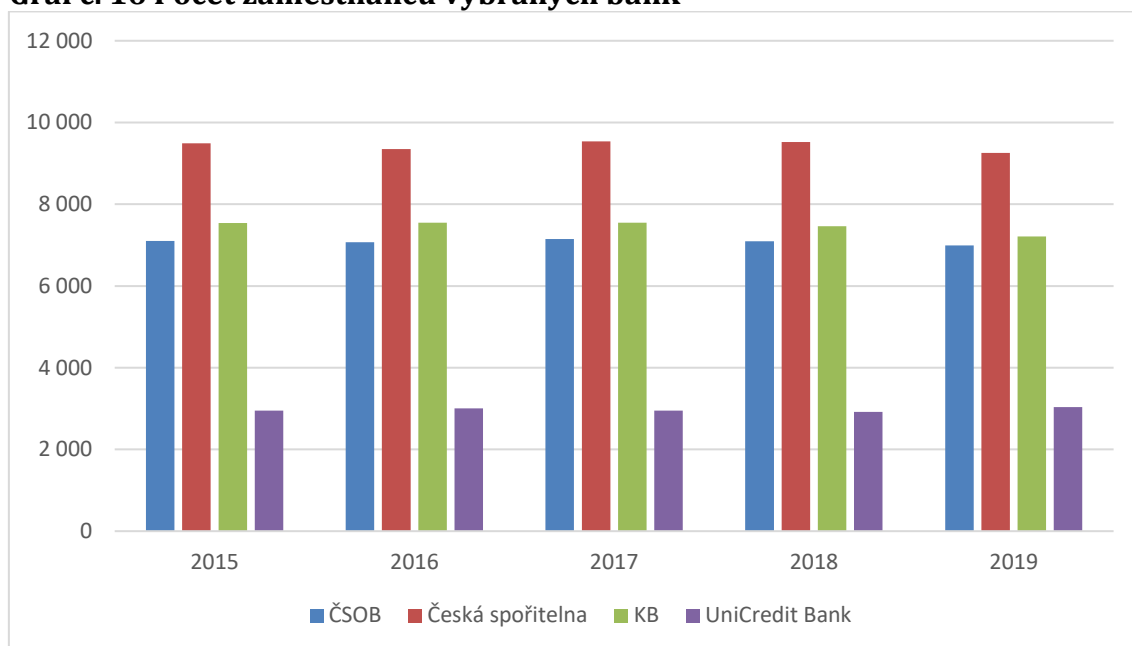
Výkonnost bank je také důležité posoudit i z hlediska nefinančního, a to pomocí ukazatelů počtu zaměstnanců, klientů, poboček a bankomatů.

4.4.1 Počet zaměstnanců

Banky jako každé jiné společnosti mají určitou míru společenské odpovědnosti a počet pracovních míst, které nabízí, ji determinuje. Z tohoto důvodu není výkonnost hodnocena jako nejnižší počet zaměstnanců (nižší náklady na mzdy atd.), ale je zde porovnávána výše pracovních míst jako podpora zaměstnanosti.

Dle grafu č. 16 jsou změny v počtu zaměstnanců zdánlivě malé a jedná se o změny v řádu stovek. U bank ČSOB, KB a České spořitelny počty zaměstnanců ve srovnání s lety 2015 a 2019 klesly a pouze u UniCredit Bank počet zaměstnanců nepatrně vzrostl. Dalo by se tedy říci, že u většiny velkých bank má počet zaměstnanců spíše klesající trend. Důvodem může být viditelný pokles poboček, jelikož většina zaměstnanců působí zejména jako bankovní poradci.

Graf č. 16 Počet zaměstnanců vybraných bank

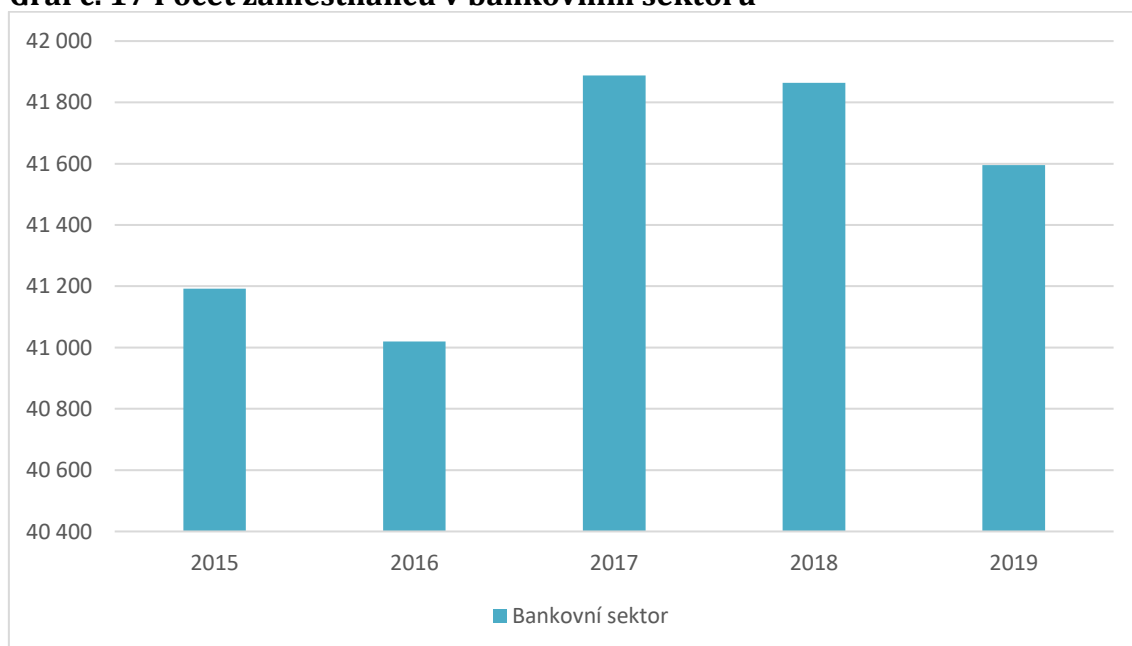

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

V celém bankovním sektoru znázorněném na grafu č. 17 je viditelný nárůst z roku 2016 na rok 2017, ale poté počty zaměstnanců opět klesaly. Zmíněný výrazný nárůst činil 868 nových zaměstnanců.

Pořadí zde lze jasně rozpoznat za všechny sledované roky. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem podle počtu zaměstnanců je Česká spořitelna, za ní se umístily KB, ČSOB a UniCredit Bank.

Graf č. 17 Počet zaměstnanců v bankovním sektoru

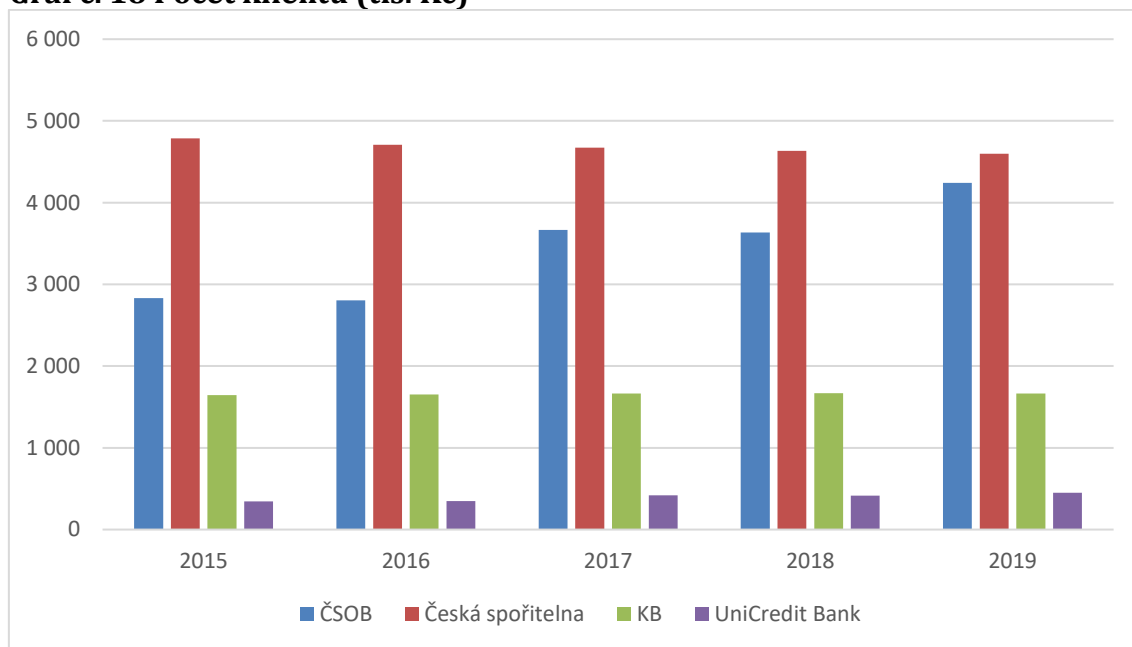

Zdroj: Vlastní zpracování dle časových řad ARAD [17]

4.4.2 Počet klientů

Ukazatel počtu klientů je jeden z nejvýznamnějších nefinančních ukazatelů a znázorňuje např. popularitu dané banky a spokojenost klientů s bankou.

Graf č. 18 Počet klientů (tis. Kč)

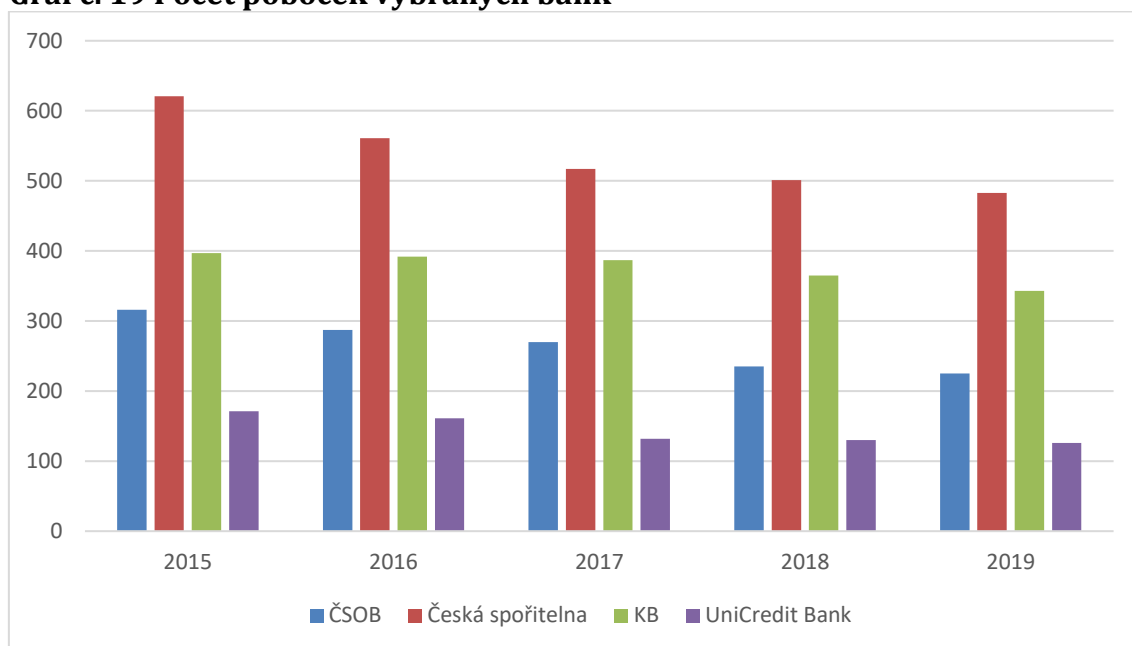
Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank, z portálu *finance.cz* a *zpravy.aktualne.cz* [14] [23-26] [27]

Kromě UniCredit Bank vykazují sledované banky individuální počty svých klientů ve výročních zprávách. UniCredit Bank dané údaje nezveřejňuje a čísla klientů pro porovnání zmíněná v grafu č. 18 jsou získány z různých zdrojů [14] [27], které čísla klientů pouze odhadují. Podle získaných údajů nejvíce klientů využívá Českou spořitelnu, ale jejich počet lehce klesá. Naopak u druhé nejvyužívanější banky ČSOB platí opačný trend a jejich počet klientů narůstá. U KB počet klientů také narůstal, ale ne tak výrazně jako u ČSOB. UniCredit Bank jako nejméně využívaná banka ze sledovaných bank získává též každým rokem nové klienty, ale jejich počet je mnohem nižší než u ostatních bank.

4.4.3 Počet poboček

Díky postupnému převádění bankovníctví do digitální podoby ve formě internetového a mobilního bankovníctví počty poboček postupně ubývají. Osobní kontakt již není příliš aktuální při využívání bankovních služeb. Úbytek bankovních míst bude v budoucnu také nejspíše značně ovlivněn virovou pandemií Covidu-19.

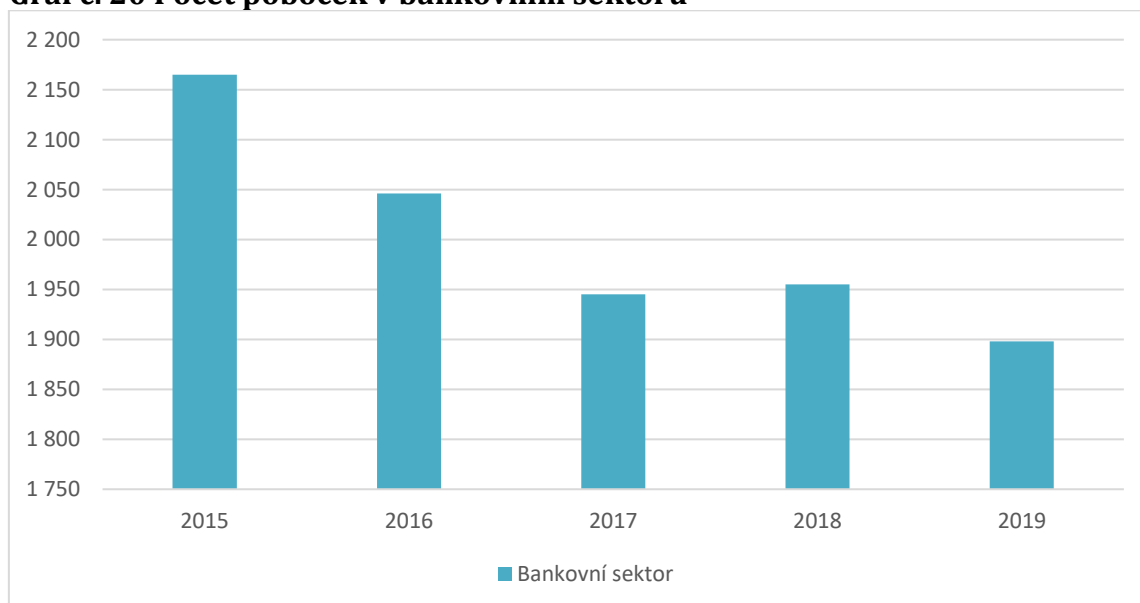
Graf č. 19 Počet poboček vybraných bank

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

U vybraných porovnávaných bank a v celém bankovním sektoru lze pozorovat úbytek počtu bankovních míst. Dle grafu č. 19 je možné si všimnout, že nejvyšší počet bankovních poboček vlastní Česká spořitelna a pomalým tempem se přibližuje ke stejné výši poboček KB. Na třetím místě s nevyšším počtem poboček je ČSOB a na posledním se nachází UniCredit Bank. Graf č. 20 znázorňuje vývoj všech bankovních poboček v České republice. Za posledních sledovaných 5 let ubylo celkem 267 bankovních míst.

Graf č. 20 Počet poboček v bankovním sektoru

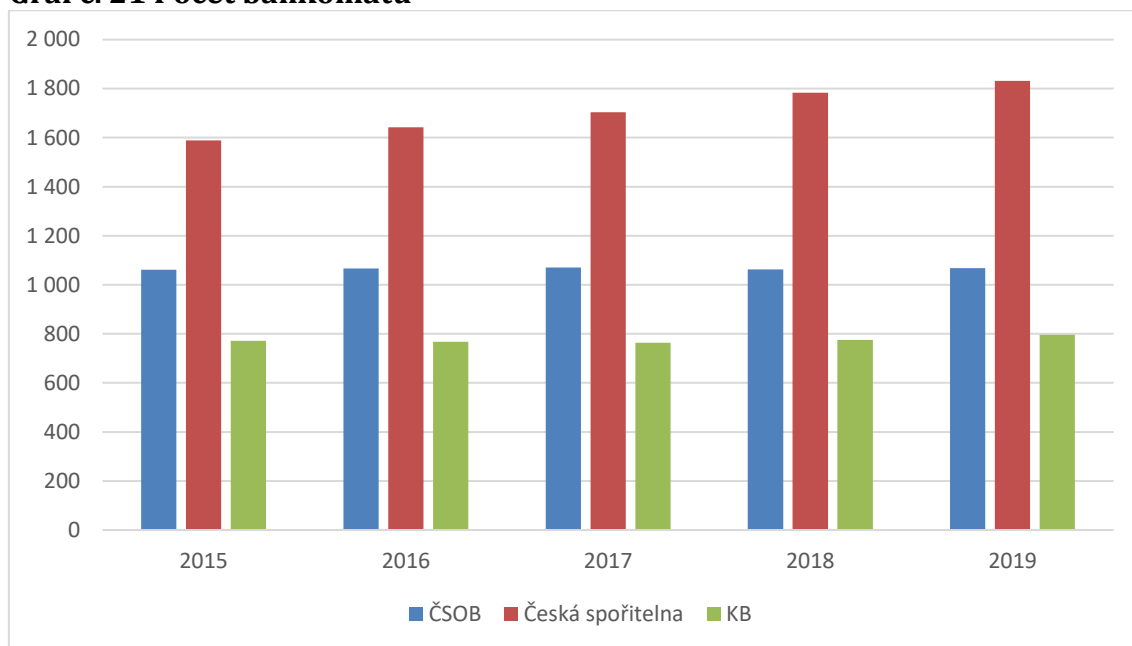

Zdroj: Vlastní zpracování dat z časových řad ARAD [17]

4.4.4 Počet bankomatů

Posledním nefinančním ukazatelem je počet bankomatů. UniCredit Bank nezmiňuje ve svých výročních zprávách individuální údaje o jejich počtu bankomatů, rovněž jako tomu bylo u počtu klientů. Tyto údaje nebyly dohledány, a proto nejsou uvedeny v následujícím grafu.

Graf č. 21 Počet bankomatů

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

Hodnoty ukazatele počtu bankomatů ČSOB a KB se ve sledovaných letech výrazně neměnily a nepatrně kolísaly. U České spořitelny byl však zaznamenán vyšší rostoucí trend a její počet vzrostl z roku 2015 na rok 2019 o 243 bankomatů. Jelikož se stále využívají platby v hotovosti, výkonnost je zde hodnocena jako rozšířenost banky a umožnění potřebných výběrů a vkladů pro své klienty. První v pořadí je tedy Česká spořitelna s výrazným vedením, dále ČSOB a KB. UniCredit Bank je pro svou netransparentnost hodnocena z vybraných bank jako nejméně výkonná.

5 Shrnutí

Pro konečné celkové hodnocení a shrnutí výsledků byla vytvořena tabulka č. 7, která znázorňuje pořadí bank podle vybraných porovnávaných ukazatelů za roky 2015-2019 a jejich konečné celkové umístění. Hodnocení jednotlivých ukazatelů záleželo především na jejich výši. Za každý vybraný ukazatel jsou banky hodnoceny čísly 1-4. Nejvýkonnější banka je označena číslem 1 a nejméně výkonná číslem 4. Celkové umístění je určeno z průměrných hodnot jednotlivých umístění dle vybraných ukazatelů. Některé ukazatele v tabulce č. 7 zahrnuty nejsou a sloužily pouze pro sledování vývoje bank a bankovního sektoru. Ukazatele LCR a NSFR jsou zde zahrnuty z důvodu transparentnosti ČSOB, která jako jediná banka z porovnávaných bank tyto ukazatele zveřejňovala. Transparentnost bank je dále zohledňována zejména u UniCredit Bank, která byla u některých ukazatelů hodnocena číslem 4, jelikož dané údaje nezveřejňovala.

Tabulka č. 7 Celkové umístění bank podle vybraných ukazatelů

	ČSOB	Česká spořitelna	KB	UniCredit Bank
Podíl bilanční sumy v bankovním sektoru	1	2	3	4
Podíl vlastního kapitálu v bankovním sektoru	3	1	2	4
Čisté úrokové výnosy	2	1	3	4
Čistý výnos z poplatků a provizí	2	1	3	4
Čistý zisk po zdanění	1	2	3	4
LCR	1	—	—	—
NSFR	1	—	—	—
ROAA	3	4	1	2
ROAE	1	3	2	4
Aktiva na jednoho zaměstnance	2	3	4	1
Správní náklady na jednoho zaměstnance	3	2	1	4
Zisk na jednoho zaměstnance	2	4	3	1
Kapitálová přiměřenost	2	1	3	4
NPL	2	1	3	4
Počet zaměstnanců	3	1	2	4
Počet klientů	2	1	3	4
Počet poboček	3	1	2	4
Počet bankomatů	2	1	3	4
Celkové umístění	2	1	3	4

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Na prvním místě v celkovém hodnocení výkonnosti bank se umístila Česká spořitelna, která se nejčastěji umísťovala na prvních místech u porovnávaných ukazatelů. Druhou příčku obsadila ČSOB, kdy dosahovala nejvíce druhých pořadí, ale také se

několikrát umístila jako první. Na třetí místo se umístila KB a poslední zůstala UniCredit Bank. Dále budou popisovány celkové změny ukazatelů během let 2015-2019.

Velikost bilanční sumy u každé sledované banky každým rokem vzrůstala. Největší změna byla zaznamenána u ČSOB, která navýšila svou bilanční sumu za sledovaných 5 let o 539 mld. Kč. Ve srovnání s Českou spořitelnou, která zvětšila bilanční sumu o 492 mld. Kč, je to o 46 mld. Kč více. Celkem v bilanční sumě celého bankovního sektoru přibyly 2 bil. Kč. Podíly bilancí bank na celkovém bankovním sektoru za roky 2015-2019 u ČSOB (+2,46 %) a UniCredit Bank (+1,99 %) vzrůstaly a u KB (- 1,88 %) a UniCredit Bank (-1,10 %) klesly. Poklesy podílů u KB a UniCredit Bank byly zapříčiněny pomalejším růstem bilanční sumy bank ve srovnání s nárůstem bilanční sumy celého bankovního sektoru.

Vlastní kapitál porovnávaných bank nebyl vždy úměrně rostoucí, ale byly zaznamenány i poklesy. Celkem za 5 let však banky vlastní kapitál významně navýšily. Nejvyšší změnu vlastního kapitálu zaznamenala UniCredit Bank (+16,8 mld. Kč), ale i přes tento nárůst nakonec měla nejnižší podíl vlastního kapitálu na celém kapitálu bankovního sektoru. Česká spořitelna navýšila vlastní kapitál o 15,8 mld. Kč, ČSOB o 10,5 mld. Kč, KB pouze o 4,9 mld. Kč a vlastní kapitál bankovního sektoru byl navýšen o 94,8 mld. Kč. Změny podílů vlastního kapitálu na bankovním sektoru byly spíše záporné. ČSOB (-0,69 %), Česká spořitelna (-0,78 %) a KB (-1,9 %) podíl vlastního kapitálu snížily a jediná UniCredit Bank (+1,01 %) tento podíl zvýšila. Banky byly však hodnoceny na základě velikosti podílu, a ne dle jeho změn.

U čistých úrokových výnosů byly v některých letech zaznamenány mírné poklesy, ale celkově u bank za pozorované roky vzrostly. ČSOB navýšila čisté úrokové výnosy o 9,6 mld. Kč UniCredit Bank o 4,2 mld. Kč, Česká spořitelna o 3,8 mld. Kč a KB měla nejmenší nárůst o velikosti 667 mil. Kč. Bankovní sektor zaznamenal vzrůst čistých úrokových výnosů o 34,8 mld. Kč.

Čistý výnos z poplatků a provizí v celém bankovním sektoru během sledovaných let poklesl o 1,6 mld. Kč. U České spořitelny klesl o 1,5 mld. Kč a u KB o 974 mld. Kč. ČSOB však zaznamenala kladnou změnu, a to ve výši 1,2 mld. Kč. UniCredit Bank měla též nárůst, ale pouze o 26 mil. Kč.

Při sledování vývoje čistého zisku po zdanění v 5 letech byly zjištěny značné nárůsty. ČSOB vzrostl čistý zisk o 7,2 mld. Kč, UniCredit Bank o 4,4 mld. Kč, Česká

spořitelna 3 mld. Kč a KB o 2,4 mld. Kč. Celý bankovní sektor navýšil čistý zisk po zdanění o 24,7 mld. Kč. U čistého zisku byly sledovány korelace s čistými úrokovými výnosy a s čistými výnosy z poplatků a provizí. Nejvyšší korelace dosahovala ČSOB. Při korelaci s čistými úrokovými výnosy dosáhla hodnoty 0,98 a korelaci s čistými výnosy z poplatků a provizí měla 0,81. Dále u korelace s čistými úrokovými výnosy Česká spořitelna docílila hodnoty 0,88, UniCredit Bank 0,83 a KB -0,24. U čistých výnosů z poplatků a provizí byla korelace u KB -0,90, u České spořitelny -0,61 a u UniCredit Bank -0,36.

Dle podílu úvěrů a pohledávek na celkových aktivech žádná banka nedosahovala kritických 80 % a nezvyšovalo se u nich riziko plynoucí z koncentrace. ČSOB zde není pozorována z důvodu příliš obecné nekonsolidované rozvahy. V celém bankovním sektoru byl zaznamenán pokles podílu o 5,16 %, u České spořitelny o 6,25 % a u KB 1,85 %. Jediné bance UniCredit Bank podíl vzrostl o 3,47 %.

Vyjma KB podíl závazků ke klientům na celkových pasivech u bank a v bankovním sektoru klesal. U ČSOB klesl o 11,13 %, u UniCredit Bank o 4,85 %, u České spořitelny o 3,98 % a v bankovním sektoru klesl o 1,59 %. KB vzrostl podíl za dané roky o 4,37 %.

ČSOB jako jediná banka z porovnávaných bank zveřejňuje hodnoty ukazatelů LCR a NSFR. LCR u ČSOB klesl o 37,8 % a NSFR za roky 2015-2018 vzrostl o 13,8 %. Ukazatel NSFR za rok 2019 nebyl dohledán a zřejmě nebyl ani bankou zveřejněn.

Rentabilita průměrných aktiv v bankovním sektoru lehce klesla z roku 2015 na rok 2019 o 0,04 %. U ČSOB byl pozorován pokles o 0,16 % a u České spořitelny o 0,58 %. KB a UniCredit Bank rentabilitu průměrných aktiv zvýšily. KB zvýšila hodnotu ukazatele nevýrazně o 0,01 % a UniCredit Bank o 0,4 %.

V porovnání s rentabilitou průměrných aktiv rentabilita vlastního průměrného kapitálu naopak v bankovním sektoru vzrostla, a to o 1,42 %. ČSOB zvýšila tento ukazatel o 6,7 % a UniCredit Bank o 3,9 %. U České spořitelny a KB byl zaznamenán pokles tohoto ukazatele. Česká spořitelna snížila rentabilitu průměrného vlastního kapitálu o 6,54 % a KB o 2,04 %.

Z důvodu již dříve popisovaných aktiv, které výrazně vzrůstaly, vzrůstal také ukazatel aktiv na jednoho bankovního zaměstnance. Za celý bankovní sektor byl tento ukazatel navýšen o 48,7 mil. Kč na jednoho zaměstnance. U ČSOB byl nárůst

nejvýraznější a činil 76,7 mil. Kč, u České spořitelny 55,6 mil. Kč a u UniCredit Bank 36,4 mil. Kč. KB měla nejnižší nárůst ze sledovaných bank o 28,8 mil. Kč na jednoho bankovního zaměstnance.

Správní náklady na jednoho bankovního zaměstnance vzrostly v celém bankovním sektoru o 152 tis. Kč. ČSOB zaznamenala podobnou změnu, a to ve výši 149 tis. Kč. KB zvýšila tento ukazatel o 182 tis. Kč a Česká spořitelna o 84 tis. Kč. UniCredit Bank jako jediná správní náklady na zaměstnance snížila o 233 tis. Kč, ale stále dosahovala mnohem vyšších hodnot než ostatní porovnávané banky.

Při zvyšování zisků bank se také zvyšoval ukazatel dosaženého zisku na jednoho bankovního zaměstnance a v bankovním sektoru byl navýšen o 579 tis. Kč. UniCredit Bank vykázala zvýšení o 1,4 mil. Kč, ČSOB o 1 mil. Kč, KB o 398 tis. Kč a Česká spořitelna o 376 tis. Kč.

Sledované banky vykazovaly v daných letech požadovanou kapitálovou přiměřenost nad 8 %. Kapitálová přiměřenost vzrostla jak v celém bankovním sektoru, tak u všech sledovaných bank. Bankovní sektor navýšil kapitálovou přiměřenost o 2,9 %. Nejvyšší změna byla zaznamenána u UniCredit Bank, která zvýšila daný ukazatel o 5,4 %. ČSOB navýšila kapitálovou přiměřenost o 2,85 %, KB o 4,44 % a Česká spořitelna o nepatrných 0,07 %.

Podíl NPL na klientských úvěrech nebyl vždy bankami vykazován a UniCredit Bank ho ve svých výročních zprávách vůbec nezmiňuje. U ČSOB podíl NPL klesl o 1,4 % a u KB z roku 2015 na rok 2018 klesl o 0,59 %. Česká spořitelna vykazovala podíl NPL pouze v letech 2018 a 2019, kdy nabýval stejné hodnoty 1,8 %.

V celém bankovním sektoru počet zaměstnanců vzrostl o 403 nových zaměstnanců, ale u většiny sledovaných bank klesal. KB snížila svůj počet zaměstnanců o 328, Česká spořitelna o 237 a ČSOB o 106. UniCredit Bank naopak svůj průměrný počet zaměstnanců navýšila o 80.

Počet obchodních míst (poboček) klesl jak za celý bankovní sektor, tak u všech pozorovaných bank. Nejvíce poboček zaniklo u České spořitelny, a to 138. ČSOB zrušila 91 poboček, KB 54 a UniCredit Bank 45. V bankovním sektoru celkem zaniklo 267 bankovních míst.

Největší počet klientů vykazuje Česká spořitelna, ale té za sledované roky klesl o 189 tis. klientů. ČSOB zaznamenala výrazný nárůst o 1,4 mil. klientů, UniCredit Bank

o 107 tis. a KB pouze o 17 tis. klientů. U UniCredit Bank jsou daná čísla pouze odhadovaná dle různých zdrojů, jelikož své počty klientů nevykazuje.

Posledním sledovaným nefinančním ukazatelem byl počet bankomatů, který UniCredit Bank též nevykazuje, jako tomu bylo u počtu klientů. Údaje pro UniCredit Bank nebyly dohledány. Česká spořitelna navýšila počet bankomatů za sledované roky o 243, KB o 24 a ČSOB pouze o 6. [17] [23-26]

6 Závěr a doporučení

Cílem této práce bylo analyzovat a porovnat výkonnost vybraných obchodních bank a zároveň zhodnotit bankovní sektor za roky 2015-2019. Na základě velikosti hodnot jednotlivých ukazatelů byla bankám stanovena pořadí, a nakonec celkové umístění, které bylo vyhodnoceno dle průměru pořadí daných ukazatelů.

Při získávání informací z výročních zpráv bank se autorka potýkala s nedostatečnou transparentností bank zejména u nekonsolidovaných individuálních údajů. Např. většina bank nezveřejňovala údaje o ukazatelích likvidity LCR a NSFR nebo je neudávaly ve všech letech, jako tomu bylo u ukazatele NPL. UniCredit Bank nezmiňovala ve svých výročních zprávách údaje o počtu klientů (tyto údaje byly získány z jiných zdrojů) nebo o počtu bankomatů. Dále byly některé individuální závěrky v příliš obecném rozsahu k výpočtu nebo porovnání některých ukazatelů.

Výrazných změn dosahovala především ČSOB, která se v roce 2019 stala 100% vlastníkem Českomoravské stavební spořitelny. [16] Stále však u většiny ukazatelů vedla na prvním místě Česká spořitelna a ČSOB obsadila druhé místo. Na třetích místech se nejvíce objevovala KB a na poslední čtvrté příčce se umístila UniCredit Bank.

I když Unicredit bank zaznamenávala v mnoha ukazatelích nejvyšší změny z roku 2015 na rok 2019, tak stále nedosahovala tak vysokých hodnot, jako tomu bylo u ostatních velkých bank. Podíl na bankovním sektoru měla UniCredit Bank z individuálních údajů nižší než 10 %, a tudíž by v tomto ohledu neměla být řazena na místo velkých bank. [20] Banky jsou však řazeny dle velikosti na základě konsolidovaných údajů.

U porovnávání bank bylo zmíněno také hledisko kvalitativní, což je další možnost pro rozpracování daného tématu, ale vzhledem k jeho šíři tato část nebyla zařazena. Za celý bankovní sektor nebyly opatřeny údaje pro všechny zkoumané ukazatele, a tak byl porovnáván pouze u několika z nich. K negativním změnám v bankovním sektoru došlo u čistých výnosů z poplatků a provizí, podílu úvěrů a pohledávek a závazků na celkových aktivech (pasivech), ROAA a u počtu obchodních míst. Bankovní sektor byl ostatně vyhodnocen jako ustálený s pozitivním budoucím vývojem.

Mezi doporučení by patřila větší transparentnost bank u již zmíněných ukazatelů a nekonsolidovaných údajů. Banky by též mohly přehodnotit uzavírání poboček. Dále by se podle autorky mělo přehodnotit určování velikosti bank, jelikož např. UniCredit Bank má vysoké hodnoty aktiv, ale u většiny ukazatelů se ostatním velkým bankám nevyrovná.

7 Seznam použité literatury

7.1 Tištěné zdroje

- [1] Bankovníctví. 5., přeprac. vyd. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2005. ISBN 80-7265-080-7.
- [2] CALDA, Emil a Václav DUPAČ. Matematika pro gymnázia. 5. vydání. Praha: Prometheus, 2008. Učebnice pro střední školy (Prometheus). ISBN 978-80-7196-365-3.
- [3] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. V Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-381-7.
- [4] MEJSTRÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. Bankovníctví v teorii a praxi: Banking in theory and practice. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2870-7.
- [5] POLOUČEK, Stanislav. Bankovníctví. V Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-462-7
- [6] PTATSCHEKOVÁ, Jitka a Jaroslava DITTRICHOVÁ. Dvacet let české koruny: na pozadí vývoje obchodního bankovníctví v České republice. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4681-4.
- [7] PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. Komerční bankovníctví v České republice. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1180-1.
- [8] REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5871-8.
- [9] REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 6., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2015. ISBN 978-80-7261-279-6.
- [10] RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-2028-4.

7.2 Elektronické zdroje

- [11] Aktiva (Základní ukazatele o finančním trhu»Banky). *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/cnb/ekonomika/banky/aktiva/>
- [12] Bankovní sektor. ČNB [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/zatezove-testy/bankovni-sektor/index.html>
- [13] BUREŠ, Martin. Účtování a zdaňování derivátů. *Portál.POHODA.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/uctovani-a-zdanovani-derivatu/>
- [14] BUREŠ, Michal. Kam plyne zisk 78 miliard Kč z českých bank? *FINANCE.cz* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/496071-kdo-vlastni-ceske-banky/>
- [15] Český bankovní sektor. ČBA [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/o-bankovnim-sektoru>
- [16] ČMSS se změní na ČSOB Stavební spořitelnu, Liška zůstává. *ČSOB* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/-/tz200820>
- [17] Databáze časových řad ARAD. ČNB – ARAD systém časových řad [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=3&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=33049&p_uka=1%2C2%2C3%2C4%2C5%2C6%2C7%2C8%2C9%2C10%2C11%2C12%2C13%2C14%2C15%2C16%2C17&p_strid=BAA&p_od=200903&p_do=202009&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C
- [18] FERIDUN, Mete and Alper OZUN. Basel IV implementation: a review of the case of the European Union. *Journal of capital markets studies* [online]. 2020, 13 July 2020, 4(1), pp. 7-24 [cit. 2021-02-03]. ISSN 2514-4774. Dostupné z: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JCMS-04-2020-0006/full/pdf?title=basel-iv-implementation-a-review-of-the-case-of-the-european-union>
- [19] FUČÍK, Ivan. Deriváty, zajištění a jejich zachycení v účetnictví. *GrantThornton* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.gtnews.cz/publikace/derivaty-zajisteni-a-jejich-zachyceni-v-ucetnictvi/>
- [20] HOVORKA, Jiří. Největší banky v Česku.: Žebříček podle počtu klientů i peněz. *Peníze.cz* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/bezne-ucty/413386-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-i-penez>

- [21] MAREK, Mora. Úvěry se selháním a situace v Evropě jako varovný příklad. *ČNB* [online]. 2018 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/uvery-se-selhanim-a-situace-v-evrope-jako-varovny-priklad>
- [22] Počty subjektů. *ČNB – ARAD systém časových řad* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=3&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=33049&p_uka=1%2C2%2C3%2C4%2C5%2C6%2C7%2C8%2C9%2C10%2C11%2C12%2C13%2C14%2C15%2C16%2C17&p_strid=BAA&p_od=200903&p_do=202009&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C
- [23] Sběrka listin: Česká spořitelna, a.s. *Veřejný rejstřík a Sběrka listin* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=711786>
- [24] Sběrka listin: Československá obchodní banka, a. s. *Veřejný rejstřík a Sběrka listin* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=56666>
- [25] Sběrka listin: Komerční banka, a.s. *Veřejný rejstřík a Sběrka listin* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=68415>
- [26] Sběrka listin: UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. *Veřejný rejstřík a Sběrka listin* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=47976>
- [27] SKALKOVÁ, Olga. Které banky jsou největší v Česku? *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-bank-podle-velikosti-poradi/r~ba7b166e5a6a11e8bacfac1f6b220ee8/>
- [28] Spořicí autopilot. *Investia.cz* [online]. 2012 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.investia.cz/sporici-autopilot>
- [29] Úvěry se selháním. *Evropská centrální banka* [online]. [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/priorities/npl/html/index.cs.html>

8 Přílohy

Bilanční suma (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	930 794	1 053 590	1 287 065	1 351 935	1 470 069
Česká spořitelna	901 278	999 011	1 263 537	1 360 296	1 393 780
KB	835 526	868 065	944 230	1 001 504	1 011 519
UniCredit Bank	547 218	615 595	659 333	660 140	672 552
Bankovní sektor	5 468 515	5 960 422	7 001 932	7 279 167	7 547 223

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Bilanční suma – podíl na bankovním sektoru					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	17,02 %	17,68 %	18,38 %	18,57 %	19,48 %
Česká spořitelna	16,48 %	16,76 %	18,05 %	18,69 %	18,47 %
KB	15,28 %	14,56 %	13,49 %	13,76 %	13,40 %
UniCredit Bank	10,01 %	10,33 %	9,42 %	9,07 %	8,91 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Vlastní kapitál					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	82 709	81 347	83 780	84 425	93 268
Česká spořitelna	115 336	115 952	115 616	117 098	131 230
KB	93 303	93 032	87 004	92 721	98 218
UniCredit Bank	58 881	63 535	69 442	73 582	75 766
Bankovní sektor	527 083	540 819	556 382	576 476	621 890

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Vlastní kapitál – podíl na bankovním sektoru					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	15,69 %	15,04 %	15,06 %	14,65 %	15,00 %
Česká spořitelna	21,88 %	21,44 %	20,78 %	20,31 %	21,10 %
KB	17,70 %	17,20 %	15,64 %	16,08 %	15,79 %
UniCredit Bank	11,17 %	11,75 %	12,48 %	12,76 %	12,18 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Podíl úvěrů a pohledávek na celkových aktivech					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	–	–	–	–	–
Česká spořitelna	54,91 %	53,89 %	47,27 %	47,49 %	48,66 %
KB	57,98 %	60,73 %	56,25 %	55,31 %	56,13 %
UniCredit Bank	60,14 %	59,67 %	56,79 %	60,83 %	63,61 %
Bankovní sektor	50,88 %	49,50 %	44,07 %	45,42 %	45,72 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Podíl závazků ke klientům na celkových pasivech					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	66,71 %	63,98 %	57,65 %	58,45 %	55,57 %
Česká spořitelna	70,64 %	71,21 %	64,40 %	65,27 %	66,66 %
KB	70,98 %	73,54 %	74,35 %	75,39 %	75,35 %
UniCredit Bank	66,56 %	60,32 %	54,73 %	56,79 %	61,71 %
Bankovní sektor	64,38 %	63,20 %	59,54 %	61,07 %	62,80 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Čistý zisk po zdanění (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	14 781	15 544	15 356	17 319	22 016
Česká spořitelna	14 144	14 508	15 002	14 951	17 212
KB	12 424	14 119	14 914	15 238	14 816
UniCredit Bank	5 033	5 319	8 821	8 923	9 433
Bankovní sektor	66 373	73 898	75 354	81 440	91 105

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Čistý úrokový výnos (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	16 800	16 684	17 700	21 681	26 461
Česká spořitelna	24 304	23 857	23 714	25 994	28 162
KB	19 883	20 571	17 756	19 694	20 550
UniCredit Bank	9 051	8 947	9 990	13 084	13 253
Bankovní sektor	110 930	109 859	112 096	129 754	145 748

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Úrokové výnosy (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	20 212	19 519	21 012	29 446	39 933
Česká spořitelna	26 244	25 857	25 654	32 454	39 228
KB	24 703	23 186	23 189	30 071	40 173
UniCredit Bank	11 181	10 384	10 936	14 173	17 138
Bankovní sektor	150 904	143 420	146 657	179 171	225 927

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Úrokové náklady (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	3 412	2 835	3 312	7 765	13 472
Česká spořitelna	1 940	2 000	1 940	6 460	11 066
KB	6 518	5 337	5 584	10 377	19 623
UniCredit Bank	2 130	1 437	946	1 089	3 885
Bankovní sektor	39 974	33 561	34 561	49 417	80 179

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Čistý výnos z poplatků a provizí (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	5 132	4 827	5 107	6 311	6 351
Česká spořitelna	9 280	8 254	7 864	7 675	7 732
KB	6 287	5 979	5 702	5 390	5 313
UniCredit Bank	3 574	3 521	3 095	3 458	3 600
Bankovní sektor	34 619	32 434	32 057	33 647	33 051

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Výnosy z poplatků a provizí (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	8 470	8 123	8 759	9 919	10 306
Česká spořitelna	13 236	11 655	10 917	10 959	9 099
KB	7 575	6 865	6 454	6 110	6 080
UniCredit Bank	4 715	4 645	4 214	4 582	4 877
Bankovní sektor	47 903	44 796	44 551	46 054	44 262

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Náklady na poplatky a provize (mil. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	3 338	3 296	3 652	3 608	3 955
Česká spořitelna	3 956	3 401	3 053	3 284	1 367
KB	1 288	886	752	720	767
UniCredit Bank	1 141	1 124	1 119	1 124	1 277
Bankovní sektor	13 284	12 362	12 494	12 407	11 211

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

ROAA					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	1,54 %	1,46 %	1,13 %	1,18 %	1,38 %
Česká spořitelna	1,76 %	1,76 %	1,22 %	1,11 %	1,18 %
KB	1,46 %	1,66 %	1,64 %	1,57 %	1,47 %
UniCredit Bank	1,00 %	0,90 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %
Bankovní sektor	1,20 %	1,26 %	1,08 %	1,10 %	1,16 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

ROA					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	1,59 %	1,48 %	1,19 %	1,28 %	1,50 %
Česká spořitelna	1,57 %	1,45 %	1,19 %	1,10 %	1,23 %
KB	1,49 %	1,63 %	1,58 %	1,52 %	1,46 %
UniCredit Bank	0,92 %	0,86 %	1,34 %	1,35 %	1,40 %
Bankovní sektor	1,21 %	1,24 %	1,08 %	1,12 %	1,21 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

ROAE (Tier 1)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	26,18 %	26,34 %	24,35 %	27,83 %	32,88 %
Česká spořitelna	23,04 %	22,28 %	15,94 %	15,55 %	16,50 %
KB	20,46 %	22,38 %	21,25 %	20,18 %	18,42 %
UniCredit Bank	10,30 %	10,20 %	15,10 %	14,10 %	14,20 %
Bankovní sektor	16,70 %	17,71 %	16,95 %	17,46 %	18,12 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

ROE					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	17,87 %	19,11 %	18,33 %	20,51 %	23,61 %
Česká spořitelna	12,26 %	12,51 %	12,98 %	12,77 %	13,12 %
KB	13,32 %	15,18 %	17,14 %	16,43 %	15,08 %
UniCredit Bank	8,55 %	8,37 %	12,70 %	12,13 %	12,45 %
Bankovní sektor	12,59 %	13,66 %	13,54 %	14,13 %	14,65 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Aktiva na jednoho bankovního zaměstnance (tis. Kč) – banky					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	127 839	144 963	175 421	185 451	204 489
Česká spořitelna	92 810	107 687	129 620	143 023	148 401
KB	109 005	113 280	122 516	133 873	137 809
UniCredit Bank	185 372	204 993	223 806	225 998	221 818
Bankovní sektor	132 757	145 305	167 158	173 877	181 445

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Aktiva na jednoho bankovního zaměstnance (tis.)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	131 116	149 002	180 009	190 655	210 220
Česká spořitelna	94 951	106 892	132 460	142 873	150 598
KB	110 842	114 991	125 047	134 286	140 294
UniCredit Bank	185 372	204 993	223 806	225 998	221 818
Bankovní sektor	132 757	145 305	167 158	173 877	181 445

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Dosažený zisk na bankovního zaměstnance (tis. Kč) – banky					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	2 030	2 139	2 093	2 376	3 062
Česká spořitelna	1 457	1 564	1 539	1 572	1 833
KB	1 621	1 843	1 931	2 037	2 019
UniCredit Bank	1 705	1 771	2 994	3 055	3 111
Bankovní sektor	1 611	1 802	1 799	1 945	2 190

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Dosažený zisk na bankovního zaměstnance (tis.)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	2 082	2 198	2 148	2 442	3 148
Česká spořitelna	1 490	1 552	1 573	1 570	1 860
KB	1 648	1 870	1 975	2 043	2 055
UniCredit Bank	1 705	1 771	2 994	3 055	3 111
Bankovní sektor	1 611	1 802	1 799	1 945	2 190

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Správní náklady na jednoho pracovníka (tis. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	1 826	1 720	1 775	1 961	1 975
Česká spořitelna	1 567	1 602	1 535	1 601	1 651
KB	1 339	1 456	1 465	1 499	1 521
UniCredit Bank	2 354	2 430	2 451	2 383	2 122
Bankovní sektor	1 717	1 747	1 756	1 833	1 868

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Kapitálová přiměřenost					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	18,48 %	18,78 %	16,85 %	18,88 %	21,33 %
Česká spořitelna	21,70 %	20,07 %	18,61 %	19,03 %	21,77 %
KB	16,66 %	16,91 %	19,41 %	19,60 %	21,10 %
UniCredit Bank	14,53 %	15,10 %	19,89 %	20,25 %	19,93 %
Bankovní sektor	18,38 %	18,45 %	19,26 %	19,63 %	21,28 %

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Průměrný počet zaměstnanců					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	7 099	7 071	7 150	7 091	6 993
Česká spořitelna	9 492	9 346	9 539	9 521	9 255
KB	7 538	7 549	7 551	7 458	7 210
UniCredit Bank	2 952	3 003	2 946	2 921	3 032
Bankovní sektor	41 192	41 020	41 888	41 864	41 595

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Počet obchodních míst					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	316	287	270	235	225
Česká spořitelna	621	561	517	501	483
KB	397	392	387	365	343
UniCredit Bank	171	161	132	130	126
Bankovní sektor	2 165	2 046	1 945	1 955	1 898

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank a časových řad ARAD [17] [23-26]

Počet klientů (tis. Kč)					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	2 831	2 803	3 668	3 635	4 241
Česká spořitelna	4 787	4 707	4 674	4 634	4 597
KB	1 647	1 654	1 664	1 668	1 664
UniCredit Bank	343	350	420	415	450

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank, z portálu *finance.cz* a *zpravy.aktualne.cz* [14] [23-26] [27]

Počet bankomatů					
	2015	2016	2017	2018	2019
ČSOB	1 062	1 066	1 070	1 063	1 068
Česká spořitelna	1 589	1 642	1 704	1 783	1 832
KB	772	768	764	776	796
UniCredit Bank	–	–	–	–	–

Zdroj: Vlastní zpracování dat z výročních zpráv bank [23-26]

Zadání bakalářské práce

Autor:	Kateřina Vlachová
Studium:	I1800582
Studijní program:	B6208 Ekonomika a management
Studijní obor:	Finanční management
Název bakalářské práce:	Hodnocení výkonnosti obchodních bank
Název bakalářské práce AJ:	Evaluation of the performance of commercial banks

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem práce je analyzovat a porovnat výkonnost vybraných obchodních bank a bankovní sektor v České republice v jednotlivých letech.

Osnova:

- Úvod
- Obchodní banky a bankovní sektor
- Hodnocení výkonnosti
- Analýza výkonnosti obchodních bank
- Shrnutí
- Závěr a doporučení

Garantující pracoviště: Katedra ekonomie,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: Ing. Libuše Svobodová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 15.3.2020